Li Stenbolê dema pirtûkan e

33'yemîn Fûara Pirtûkan a Stenbolê 8'ê vê mehê li dar dikeve. Di fûarê de weşanxaneyên kurd jî hene lê îsal ji salên din kêmtir weşanxaneyên kurd beşdar dibin û dîsa di heman demê de ji salên din kêmtir gotûbêjên bi kurdî hene. R15

DAIŞ bo kurdên AKP'yî bû ezmûnek

Celal Başlangıç ku ev demeke li Pirsûs û Kobanê çavdêriyên xwe pêşkêşî raya giştî ya kurd û ya Tirkiyeyê dikir, ji BasNûçe re ragihand ku piştî danûstendinên mezin û bi zextên DYA'yê, Tirkiye razî bûye ku ji bo biçine Kobanê rê bide Pêşmerge. R07

BasNûçe

HERDEM RASTÎ

Rojname ya heftane ya nûçeyî - 2.5 TL   Hejmar:27 10-16 Mijdar 2014 basnews.com

Sîmir Rûdan

Em bi çîrokan cihêrengiya xwe didin der R16

Înîsiyatîf ket destê hêzên kurd

Mizgîniya Kobanê nêzîk e

Li Kobanê ya ku dû mehe di bin dorpêça DAİŞ'ê û di nav şerekî xedar de ye piştî derbasbûna Peşmerge, rewşa şer guherî. Hêzên YPG/YPJ û Peşmerge bi çeken giran êrişên DAİŞ'ê şikandin. Piştî ku Peşmerge gihîşt Kobanê, êdî ji bajêr brîndar û kuştî nayên Pirsûsê. Niştecihên bajêr jî piştî guherîna rewşê dest bi vegerê kirin. DAİŞ'î di nav bajêr de li malan xwe vedişêrin. Gelek gund sitendin. DAİŞ a ku êdî nikare êrişên mezin bike, derbeyên mezin dixwe. Balafirên hevpeymana nevnetewî jî çeperên DAİŞ'ê bê navber bombardiman dikin. Fermandarên YPG û Peşmerge dibêjin wê di nêzîk de mizginiya paqijkirina Kobanê ji DAİŞ'ê bidin. Li Serêkaniyê jî hêzên YPG'ê gelek gundên dagirkirî bi dest xistin. Rêvebirên Kantona Efrînê balê dikşînin ser hewldanên El Nusrayê ya dorpêça Efrînê. Li bereya Başûr, Serokê Herema Kurdistanê Mesûd Barzanî got, DAİŞ êdî nikare li hember Pêşmerge liberxwebide. Rûpel 02-03

www.arsiv...org

Mesrûr Barzanî xîtabê Parlemena Ewropa'yê kir

Rawêjkarê Encûmena Asayîşa Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî xîtabê Parlamentoya Ewropayê kir û ji Parlamenê xwest ku 'di şerê li dijî terorê de hevkariya Herêma Kurdistanê berdewam bikin.'

Li ser vexwendina fermî ya Parlamentoya Yekîtiya Ewropa û Grûba Dostaniya Kurdistanê, Mesrûr Barzanî serdana Bruksêlê kir û li ser rewşa niha ya Kurdistanê û êrîşên DAİŞ'ê gotarek pêşkêş kir. Rûpel 04

Dimilkî

Ziwan

Rûpel 06

Baniya welat

Banê banîyê Çiyayê Arbabê, hêlîna mirovên çiyayî ye. Ev der taldeya bajarê Bane, welatê heyranên serçiyayî ye. Banê li ser sînga Kurdistanê, li quntara Zagrosan e. Bane li gor pergala rêvebirya Îranê bajarekî eyaleta Kurdistanê ye. Li eyaletê piştî Sine, Saqiz û Bîjar, wargeha herî mezin Bane ye.

Ji bilî van bajaran li Ostana Kurdistanê Merîwan, Qurwe, Dîwandere, Kamyaran û Palangan jî hene. Peytexta eyaletê bajarê Sine ye. Rûpel 10-11

Mala Dengbêjan

Dibêje, "Ji bo em çanda xwe berdewam bikin ez hatim Mala Dengbêjan." Dengbêj Fesîhê Pasûrî û dom dike: "Ji bo kevneşopiya bingeha wêjeya kurdî neyê windakirin û ji bo di siberojê de ji nasnameya me re bingeheke baş bê çêkirin divê mal û Malên Dengbêjan bêtir bêne çalakkirin." Rûpel 14

Esnafên Amedê li ber îflasê ne

Piştî êrîşên DAİŞ'ê yên li ser Kobanê ku xeteriya şikestina Kobanê mezin bû di 6 û 7'ê Îlonê de li hemû bajar û gellek navçeyên Kurdistan û Tirkiyeyê çalakî pêk hatin û zêdetirî 40'an kesî jiyana xwe ji dest da û ziyaneke mezin a aborî pêk hat. Li bajer talûkeyê îflasê rû da. Rûpel 09

Mehmet Gültekin

Piyanîst Lewy û Pîrê Êzdiyan R13

Portre

Tu helbestvan bi qasî wî naşibin xaka xwe R12

Mizgîniya Kobanê nêzîk e

Mijdîn Memdûh

Piştî çûna Pêşmerge ya Kobanê ku ev nêzîkî du mehan e ji alî DAIŞ'ê ve hatiye dorpêçkirin û di bin êrîşan de ye berê şer veguherî û li gor agahiyên ku nû dikevin destên me kontrol dikeve destê hêzên kurd. DAIŞ'a ku bi çekên giran û bi hezaran şervanên xwe nêzîkî 50 rojan e êrîşî Kobanê dike û bi van êrîşên xwe xesareke mezin pêk tîne, li gel arastekirina gellek şervanên din û teknîkên xwe yên şer jî, piştî ku Pêşmerge bi çekên giran yên wek katyûşa, Grad û topên hewanê çû hêdî hêdî şkestinê dixwe. Li gor agahiyên ku ji Kobanê têne ber destên me, hêzên kurd roj bi roj Kobanê ji DAIŞ'ê paqij dikin. Hefteya çûyî nêzîkî 10 gund ji destê DAIŞ'ê hate rizgarkirin û li nav bajar jî hin taxên ku di destê DAIŞ'ê de bûn ketin bin kontrola hêzên kurd.

Tê ragihandin ku bi bombebarana frokeyên hêzên hevpeymanê hin konvoyên DAIŞ'ê ku dixwazin êrîşan pêk bînin hatine îmhakirin û gelek şervanên DAIŞ'ê yên ku di nav malan de xwe veşartibûn hatine kuştin. Li gor van agahiyan di vî şerê ku hêzên YPG'ê, Pêşmerge û Artêşa Azad bi koordînasyoneke hevpar li dij DAIŞ'ê dimeşînin de, hem ji alî psîkolojîk û hem jî ji alî leşkerî ve hêzên kurd serdest bûne.

Piştî ku Pêşmerge gihîşt Kobanê rewşa şer guherî û hêzên kurd înîsiyatîfa şer xistin destê xwe

Gel vedigere Kobanê

Di rojên destpêka şer de piştî ku DAIŞ'ê êrîşî navenda bajar kiribû bi deh hezaran şêniyên Kobanê ji bêçarî ji Kobanê koçî Tirkiyeyê kiribû. Piştû çûna Pêşmerge, şer reng guhert û şêniyên ku koç kiribûn hêdî hêdî vedigerin Kobanê. Hefteya çûyî, bi hezaran kesan kom bi kom ji Pirsûsê vegeriyan Kobanê. Li gel ku bajar ji ber êrîşên çekên giran ziyaneke mezin dîbe, gellek mal ji ber van êrîşan rûxiyabin û xeterî dom dike jî şênî vedigerin bajarê xwe. Xeteriya herî mezin kemînên bi teqemenî ne. Bi şervanên DAIŞ'a ku hêza wê ya li kuçe û bênderan şer bike nema ye re di malan de pevçûn pêk tên.

Pevçûn li eniya başûr gur in

DAIŞ'a ku ji sê aliyan ve Kobanê dorpêç kiribû, di eniyên rojava û başûr de derbên mezin xwariye û hêza xwe ya êrîşkirinê wunda kirî ye. Tê ragihandin ku DAIŞ'ê giraniya xwe daye eniya başûr. Di pevçûnên hefteya borî de, li gel ku DAIŞ'ê di sê eniyan de êrîşan pêk aniye jî derbên giran xwariye, bi sedan şervanên wê hatine kuştin û gellek çek û cibilxaneyên wê ketine destê hêzên kurd. Li gor agahiyên ku me ji berdevkê YPG'ê Polat Can stend, heta niha nêzîkî 3 hezar şervanên DAIŞ'ê hatine kuştin. Li gor agahiyên ku peyamnêrên BasNûçeyê ji navendê re radigihînin, piştî ku Pêşmerge derbasî Kobanê bûye êdî birîndar an jî kuştiyên YPG'ê nayêne Pirsûsê.

Çalakiyên ku ji bo piştgirîdayîna Kobanê li ser sînor hatibûn destpêkirin hê jî dom dikin. Hate ragihandin ku komeke mezin a çalakvanan xwestiye derbasî Kobanê bibe û di wê kêliyê de jina 28 salî Kadriye Ortakaya bi guleyên leşkerên tirk hatiye kuştin. Weke tê zanîn di 25'ê Îlonê de jî 4 rojnamegerên ji Tirkiyeyê xwestibûn derbasî Kobanê bibin û rastî gulebaranê bûbûn û lê gule li wan neketibûn. Ji alî din ve ji bo piştgirîdayîna Kobanê ji Kurdistan, Tirkiye, Ewropa û hin welatên din şande têne Pirsûsê.

Li Serêkaniyê 100 wargeh hatin rizgarkirin

Li gel şerê li Kobanê, her wiha li herêmên din ên Rojava jî carnan pevçûn pêk tên. Navenda Ragihandina YPG'ê bi daxuyaniyekê ragihand ku hêzên YPG'ê li başûrê Serêkaniyê û derdora Gundê Alya yê ku li rojavayê Til Temirê dikeve operasyonek li dar xistine û di encama vê operasyonê de li gel hin gund û goman nêzîkî 100 wargeh hatine rizgarkirin. YPG'ê wiha daxuyand: "Hêzên me li başûrê Serêkaniyê û Gundê Alya yê rojavayê Til Temirê operasyoneke berfireh pêk anîne û di encama vê operasyonê de li gel hin gund û goman nêzîkî 100 wargeh ji destê çeteyan hatine rizgarkirin."

Di hemû eniyan de hêzên kurd serdest in

Kantona Cizîrê ya ku berê pir pevçûn lê diqewimîn, piştî ku DAIŞ'ê hêzên xwe arasteyî Kobanê kir hinekî aram bû lê hê jî carnan pevçûn diqewimin. Di derbarê van pevçûnan de Hevserokê Meclîsa Yasadar a Kantona Cizîrê Hekîm Xalo da zanîn ku li gor demên berê pevçûn kêm bûne û pevçûnên ku niha diqewimin jî li herêma Cezaayê, Til Ebyad û Grê Spî rû didin. Xalo ragihand ku li Kantona Cizîrê jî carnan pevçûn diqewimin lê di hemû eniyan de ew li dij DAIŞ'ê serkeftinan bi dest dixin. Xalo wiha dom kir: "Me gelek gund û gom ji dest DAIŞ'ê derxist. Ji bo em barê Kobanê siviktir bikin em ji alî rojavayê Cizîrê ve êrîşî DAIŞ'ê dikin. Ji ber vê yekê DAIŞ nikare zêde êrîşî herêma Cizîrê bike."

Xalo ragihand ku ew bê navber bi Kantona Kobanê re têkildar in û rewşa Kobanê roj bi roj ber bi başiyê ve diçe. Xalo wiha domand: "Însiyatîf ketiye destê hêzên kurd. Hatina hêza Pêşmerge bandorê li guherîna vê rewşê kirî ye, lewre Pêşmerge bi çekên giran hatine Kobanê û vê yekê jî rengê şer guhert. Êdî YPG'ê dest bi êrîşan kirî ye. Hêvîdar im ku di demeke kurt de DAIŞ ji herêmê bê avêtin."

Di derbarê rizgarkirina navçeya Zûmarê û pêşketina Pêşmerge ya li herêma Şengalê de jî Xalo ragihand ku hêzên Pêşmerge, YPG, HPG û Hêzên Parastina Şengalê (HPŞ), li gellek deveran bi hev re êrîşan pêk tînin û ji ber van êrîşan DAIŞ paşve vedikişe. Xalo da zanîn ku li Şengalê jî şer dom dike û got: "Weke tê zanîn li Şengalê HPŞ jî şer dikin û Pêşmerge, YPG û HPG jî li gelek eniyan şer dikin. Duh çend brayên me yên êzdî di êrîşan de şehîd ketin. Korîdora ku Şengal û Rojava bi hev re grêdida jî niha girtî ye û DAIŞ hewl dide ku vê korîdorê asê bihêle. Bi ser vê korîdorê alîkariyên mirovî jî dihatin şandin, lê belê niha ev ne pêkan e. Ji ber vê yekê divê ev korîdor dîsa bê vekirin. Li Kampa penaberan a li Cizîrê rêveberiyek hate damezirandin û ji alî dezgehan ve alîkarî ji vê kampê re têne kirin, lê belê xebat baş nameşin. Ji bo zivistanê rê û stargeh bi temamî nehatine çêkirin. Her çiqas alîkariyên mirovî dom bikin jî têrê nakin." Hekîm Xalo di derbarê hebûna Pêşmerge ya Kantona Cizîrê de jî da zanîn ku wek fermî hêzên Pêşmerge li Kantona Cizîrê tune ne, lê belê li herêma sînor bi koordînasyona hevbeş a Pêşmerge û YPG'ê carnan hêzên Pêşmerge derbasî Rojava dibin. Xalo diyar kir ku hêzên Pêşmerge wek fermî tenê li Kobanê hene.

Di derbarê Peymana Duhokê ya ku di nava kurdan de coş û kelecaneke mezin berz kiriye de jî Xalo da zanîn ku heta niha tu geşedanek pêk nehatiye. Xalo got: "Di rojên pêş de em li bendê ne ku hin geşedan pêk bên. Em hêvî dikin ku ew komîteya ku hatiye damezirandin di rojên pêş de bê herêmê, lê belê ENKS heta niha di nav xwe de negihiştiye encamekê. Li gor peymanê mafê wan ê ku lijneyeke rêvebir a ku ji 12 kesan pêk tê damezirînin heye, lê belê ji ber ku heta niha lijneyê danemezirandine ew nehatine Qamişloyê. Em li benda wan in da ku werin û em bi hev re meclîseke hevpar damezirînin. Em wek TEV-DEM amade ne."

Xalo anî ziman ku çalakiyên perçeyên din ji bo wan bûye hêzeke giyanî û got: "Ev çalakiyên xwedîlêderketina Rojava hestiyariya bratiyê gurr kiriye û bi saya vê xwedîlêderketinê gelek hêz, alî û dewlet, bêçar mane ku polîtîkayên xwe yên di derbarê kurdan de biguherînin."

Barzani: Hêza DAIŞ'ê ya ku Pêşmerge têk bibe nema

Ji alî din ve Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî bi mebesta moraldayînê serdana Pêşmergeyên eniya Mexmûrê kir. Li gor daxuyaniya ku di malpera fermî ya Serokatiya Herêma Kurdistanê de hatiye weşandin Mesûd Barzanî li gel Wezîrê Pêşmerge Mistefa Seyîd û Sekreterê Giştî yê Wezareta Pêşmerge Cebbar Yawer serdana eniya Mexmûrê kiriye û ji Fermandarê Eniya Mexmûrê Sîrwan Barzanî agahî stendine. Di daxuyaniyê de Serokê Herêma Kurdistan Mesûd Barzanî serfiraziya xwe ya ji ber serkeftinên ku li dij DAIŞ'ê têne bidestxistin tîne ziman û ji ber van serkeftinan hêzên Pêşmerge pîroz dike.

Di daxuyaniyê de Barzanî dibêje: "Pêşmergeyên ku bi lehengî, ji bo gelê wî bi aşt û aramî bijî canê xwe feda dike şayanî hemû şanaziyan e. Hêza terorîstan a ku li dij Pêşmergeyên ku bi vîneke polayî têdikoşin şer bike nema ye. DAIŞ'ê bi domdarî têkçûn jiya ne. Bi saya wêrekiya Pêşmerge û berxwedana gelê me Herêma Kurdistanê serkeftinên mezin bi dest xistî ye."

Ji alî din ve Zaîm Elî jî ragihand ku Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî ew wek Fermandarê Mûsil û navçeyên Zûmmar û Rabîa îlan kirî ye û angaşt ku Mesûd Barzanî ji wî re gotiye, "Biçe û wan deveran rizgar bike." Zaîm Elî got: "Lê belê her çiqas ez berpirsyar bim jî Birêz Barzanî rasterast fermandarî kirî ye û operasyon bi rê ve birî ne. Bi saya wî me di demeke kurt de Zûmar bi tevahî ji DAIŞ'ê rizgar kir."

Zaîm Elî ragihand ku li dij DAIŞ'ê wan serkeftinên mezin bi dest xistî ne û got, "Me ji Bendava Mûsilê heta sînorê Zûmmarê 75 gund rizgar kirin. Di vê serkeftinê de rola bombebaranên frokeyên hêzên hevpeyman jî pir grîng bûn.

www.arsivakurd.org

Hatina Pêşmerge berxwedan berz kir

Hevseroka PYD'ê Asya Abdullah jî ji Kobanê daxuyand ku êrîşên DAIŞ'ê dom dikin û ji bo êrîşên mezintir pêk bîne DAIŞ ji herêmên din hêzên xwe arasteyî Kobanê dike. Abdullah got: "Li dij hemû van planên wan berxwedana kurdan pişta DAIŞ'ê dişkêne. Li hin deveran pevçûn dom dikin. Bi serkeftinan re, gelê Kobanê hêdî hêdî vedigerin Kobanê. Her wiha gellek kes jî ji bo şer vedigere Kobanê."

Asya Abdullah diyar kir ku piştî hatina Pêşmerge berxwedan berztir bûye û got: "Beriya hatina Pêşmerge jî berxwedaneke mezin hebû. Bi hatina Pêşmerge re ev berxwedan hin mezintir bû. Hatina Pêşmerge gaveke erênî bû. Pêşmerge, YPG û Artêşa Azad li Kobanê mil bi mil li dij DAIŞ'ê şer dikin û ev hevkarî bi xwe re serkeftinan jî pêk tîne." Li ser pirsa bandora hatina hêzên Artêşa Azad jî ragihand ku Artêşa Azad ji destpêkê ve di bin navê Volkana Firatê de li Kobanê bi YPG'ê re li dij DAIŞ'ê şer dikir. Abdullah da zanîn ku ew yekîneya din ya ku nû hatiye Kobanê girêdayî Abdulcebar Egîd e û ji 51 şervanan pêk tê. Asya Abdullah diyar kir ku êrîşên DAIŞ'ê ranewestiyane û bang li raya giştî ya kurd û ya cîhanê kir ku li berxwedana Kobanê xwedî derkevin. Abdullah got: "Piştgiriya gel jî û piştgiriya ku bi rêyên dîplomatîk pêk tên jî pir grîng in. Heta niha korîdora ku ji bo dorpêça Kobanê bişikêne nehatiye vekirin. Hemû çalakiyên ku dikarin dorpêçkirina Kobanê bişikêne û korîdorê vekin pir grîng in."

Tu cûdahiya hêz an jî bajarekî kurd tune ye

Fermandarê Yekîneya Pêşmerge ya li Kobanê Ahmed Gerdî jî ragihand ku kilîlka serkeftina şer ketiye destê hêzên kurd û ew gav bi gav ber bi serkeftinê ve diçin. Gerdî got: "Îşev saet di 10'an de, hevalên YPG'yî êrîşek birin ser avahiyên ku DAIŞ ew wek fermangeh bikar tîne. Me jî bi topan piştgirî da operasyonê û şer heta derengiya şevê dom kir. Ji alî din ve frokeyên Amerîkayê jî bombebaranan pêk anîn. 7 cesed û emîrekî brîndar ên DAIŞ'ê ketin desten me. Emîr ji Siûda Erebistanê ye." Gerdî da zanîn ku gellek cihên ku berê di destê DAIŞ'ê de bûn hatin rizgarkirin û niha tenê rêya Helebê û rojhilatê Kobanê di destê DAIŞ'ê de maye. Gerdî got: "Berê gellek cih di destê DAIŞ'ê de bûn, lê belê niha mal bi mal şer heye, niha şerekî bajarî diqewime. Tangeke wan hate şewitandin. Rewşa terorîstên DAIŞ'ê pir xeter e. Di warê derûnî de rewşa Pêşmerge, YPG û Artêşa Azad pir baş e. Em mil bi mil li dij van dagirkeran şer dikin."

Di derbarê Şervanên Artêşa Azad û paqijkirina Kobanê ya ji DAIŞ'ê de jî Gerdî diyar kir ku ew di heman eniyan de şer dikin û ew cûdahiyê naxin navbera xwe û wan. Gerdî got: "Di demeke nêz de em ê Kobanê bi tevahî ji DAIŞ'ê rizgar bikin, piştî êrîşên me yên dawî ev yek pêkantir bû. Di warê cebilxaneyê de kêmasiya me tune ye lewre hemû pêdivî ji me re têne Kobanê. Bi hatina çekên giran rengê şer guherî. Hemû ev şer û tekoşîn ji bo azadiya kurdan tê kirin. Li vê derê gel û YPG'ê bi kêfxweşî Pêşmerge pêşwazî kirin. Em brayên hev in û di heman eniyan de mil bi mil şer dikin. Şerê Kobanê şerê kurd û Kurdistanê ye. Em Kobanê weke mala xwe dibînin. Ji ber wê yekê me tev bi hev re şerê Kurdistanê dimeşînin. Pêdivî bi hêzeke din a Pêşmerge nîne. Beriya ku em bêne Kobanê gellek brayên me ji bo hatina Kobanê serî li dezgehên têkildar dabûn. Me ew brayên xwe yên ku dixwestin bêne Kobanê şer bikin nehanî Kobanê, lewre pêdiviya YPG'ê bi çekên giran heye ne bi şervanan. Weke ku min got, bi hezaran Pêşmerge amade bûn ku bêne Kobanê û li dij DAIŞ'ê şer bikin. Mesrûr Barzaniyê kurê Serokê Rêveberiya Herêma Kurdistan Mesûd Barzanî ragihand ku 'Ger pêwîst be em amade ne ku bi hêzên xwe bêne Kobanê.' Pêdiviya me bi hêzeke din nîne, cebilxaneyên me têra me dikin û moralê me pir baş e.

Gerdî, da zanîn ku YPG, di warê bikaranîna çekan de pispor e lê belê ger ku pêdivî hebe ew dikarin alîkariya xwe pêşkêşî wan bikin. Gerdî diyar kir ku hatina Pêşmerge ya Kobanê aşkere dide xuyakirin ku di navbera Hewlêr û Kobanê yan jî bajarekî din ê Kurdistanê de cûdahî tune ye. Gerdî got: "Ji bo me di navbera hemû bajarên Kurdistanê de cûdahiyek tune ye. Kurdistan mala her kurdî ye û şert e ku her kurd Kurdistanê biparêze. Hatina me ya Kobanê coşeke mezin da brayên me yên YPG'yî. Pir kêfxweş bûn. Hemû kurd pir kêfxweş bûn. Ji ber vê yekê ev hevkarî pir grîng e. Divê hemû kurd bibine yek, çimku li çar perçeyan jî dijmin heman dijmin e. Mînak: DAIŞ cûdahî naxe navbera kurdan û hemûyan wek dijmin dibîne."

Îbrahîm spasiya YPG'ê kir

Cigirê Fermandarê Giştî yê Hêzên Pêşmerge Amîd Deham Îbrahim Gergerî jî ji BasNûçe re ragihand ku ew bi fermana Parlamana Kurdistan bi yekîneyeke ku ji 150 Pêşmergeyan pêk tê hatine Kobanê û got:

Em ji bo alîkariya brayên xwe YPG'ê hatine Kobanê. Du sê roj berê êrîşeke mezin pêk hat. Me bi YPG'ê re bi çekên giran bersiv dane vê êrîşê û me ew êrîşa DAIŞ'ê pûç kir. DAIŞ li her derî DAIŞ e. Li Kerkûkê, li Slêmanî, li Kobanê heman DAIŞ e. Kobanê jî axa me ye û emê nehêlin ku DAIŞ li vê derê hikumraniyê bike. YPG'ê li Şengal û Rabîayê roleke çalak pêk anî. Ji bo wê helwesta wan ez spasiya xwe pêşkêşî YPG'ê dikim. Jixwe me jî dixwest ku em bêne vê derê. Tu cûdahiyek di navbera Pêşmerge û YPG'ê de tune. Her du jî ji bo heman gelî şer dikin. Hêvîdar im ev hevkarî ji bo yekîtiya me ya ku wê di siberojê de pêk bê bibe gaveke bingehîn. Emê tu carî nehêlin ku DAIŞ li ser xaka kurdan bibe serdest."

“Li Kobanê em bi hewara xwişk û birayê xwe ve çûn”

Barzani li ser pirsên peyamnerê Şark ül Ewsat ji derbarê çûna Hêzên Pêşmerge bo Kobanê û şerkirina wan hember DAIŞ’ê bi girîngî da zanîn ku ew ligel xelkê Kobanê hevxwîn, hevregezin û yek netewe ne û wiha got: “Em bi hewara xwişk û birayê xwe ve çûn û tişta ku ji destê me bê emê ji birayên xwe re bikin, vêca çi li Kobanê bin çi li cihekî din. Çûna Hêzên Pêşmerge bo Kobanê ji aliyê manewî ve pir bi bandor bû, ku di dîrokê de kêm cara tiştekî wiha bûye. Di dema xwe de Barzaniyê Nemir bi hêzekê çûbû Komara Kurdistanê li Mahabadê. Eger em DAIŞ’ê li Kobanê bişkînin wê li Başûr jî lawaz bibin, lê mixabin rê wek pêwîst ji wan re ji aliyê wan ve nehat vekirin û ku hejmareke mezin bişîne bo şerkirinê.”

Barzanî axaftina xwe wiha domand: “Daxwaza hevkariyê hat kirin û Serok Barzanî amadehiya Herêma Kurdistanê nîşan da û kesên amade jî hebûn ku biçin li wir şer bikin, lê birayên me yên li wir gotin tenê pêwîstiya me bi hêza piştevaniyê heye û pêwîstiya me bi hêza şerker nîne, ji ber vê jî tenê hêzeke piştevaniyê çû û niha li wir dest bi şer kirine û bandora wan heye.”

Derheqê rola Tirkiyê û peywendiyên Herêma Kurdistanê ligel wî welatî, Barzanî wiha axifî: “Tirkiye welatekî cîranê Herêma Kurdistanê ye û rola wê di pêşketina Herêma Kurdistanê de hebû, ti pirsgirêkeke me jî ligel Tirkiyê nîn e û peywendiyên navbera herdû aliyan bi awayekî baş birêve diçin.”

Mesrûr Barzanî li Parlamena Ewropa bû

Divê Ewropa çekên giran bide Kurdistanê

Rawêjkarê Encûmena Asayîşa Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî li Parlamentoya Ewropayê gotarek pêşkêş kir ji û ji Parlamenê xwest ku zextên İraqê bandorê li ser wan neke û gelên Ewropî di şerê li dijî terorê de hevkariya Herêma Kurdistanê berdewam bikin.

Li ser vexwendina fermî ya Parlamentoya Yekîtiya Ewropa û Grûba Dostaniya Kurdistanê li Parlamentoya Ewropayê roja dûşemê (03.11.2014) Rawêjkarê Encûmena Asayîşa Netewî ya Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî gehişt Bruksela paytexa Belçîkayê. Barzanî roja sêşemê (04.11.2014) li Parlamentoya Ewropayê li ser rewşa niha ya Kurdistanê û êrîşên DAİŞ’ê gotarek pêşkêş kir.

Di destpêka rûniştina li parlemenê de Tannock behsa dostaniya xwe û gelên Ewropayê ligel Kurd û Kurdistanê kir û piştre jî Barzanî axiftina xwe kir û da zanîn ku li eniyên şer niha bi tevahî rewş li asteke baş e, Pêşmergeyên Kurdistanê karîne ku gelek navçeyan ji DAIŞ’ê rizgar bikin û çûna Pêşmerge jî wiha binavkir: “Çûna Pêşmerge bo Kobanê bergiriye li hevxwîn û yek netewebûna me ligel xelkê xwê ye.”

Mesrûr Barzanî di axaftina xwe de balê kişand ser xetereya DAİŞ’ê û got, ew ne tenê bo Kurdistan û İraqê, lê ji bo hemû cîhanê tehdîteke mezin e. Barzanî derbarê endamên DAİŞ’ê yê welatiyên Ewropî jî wiha got: Endamên DAİŞ’ê yên ji Ewropayê tevlî bûne, wê bibin gef û zerarek mezin bo welatên xwe jî. Li gel DAİŞ’ê ti sînorek nîne. Ew bûye sedema koçberbûna bi sed hezaran welatiyên Kurdistan û İraqê. Wek mînak karesata Şengalê ji bilî ku ew navçe dagîrkirin bi hezaran kes koçber kirin û bi sedan ji qetilkirin, herwiha çekdarên DAİŞ’ê bi dehan keçên kurdên ezdî kirine kole.”

Mesrûr Barzanî derbarê piştgiriya alîkariyên Amerîka û Ewropayê de spasiya xwe anî ziman û wiha pêde çû: “Êrîşên esmanî bûn sedema rizgarkirina bi hezaran kesan. Piştî êrîşên esmanî me karî çendîn navçeyan rizgar bikin.”

Derbarê peywendiyên navbera Herêma Kurdistanê û İraqê jî, Barzanî li rejima Bexdayê rexneyan kir û got; “İraqê ne tenê alîkariya me nekir, di şerê dijî terorê de, meaş jî qut kir. Ku di demekê de Pêşmerge İraqê diparêzin û zêdeyî milyonek koçber xwe spartine Herêma Kurdistanê. Hikûmeta İraqê ti alîkariyek neda wan koçberan.”

"Pêdivî bi çekên giran heye"

Barzanî di axaftina xwe da balê kişand ser hewlên hikûmeta Bexdayê ku zextê li Ewropa jî dike û dixwaze ku ew alîkariya xwe ya Herêma Kurdistanê rawestînin.

Barzanî got, Bexda naxwaze Ewropa çekên giran bide Kurdistanê û dixwaze rê li ber alîkariya cîhanê ya bi Kurdistanê jî qut bike: "Rewşeke wiha de jî evna qet ji İraqê nayê qebûl kirin ku ne ew bi xwe alîkariya me bikin û rê jî li Ewropayê bigrin. Em hatine li vir daxwaza alîkariyê ji Ewropayê bikin, pêdiviya me bi çek û alîkariya leşkerî heye, divê Ewropa guh nede zextên İraqê û çekên giran bidin me. Ew çekên ku çend welatên Ewropayê dana Pêşmerge, çekên sivik û navendî ne, ne çekên giran in. Tenê Elmanya hinek fuzeyên dijî tank û zirxpoşan şandine ji Herêma Kurdistanê re ku çekên modern in.” Barzanî pêdiviya Pêşmergeyan bi çekên giran wek tank, zirxpoş, top, helîkopter, cîhazên pûçkirina mayînan û fuzeyan heye careke din teqez kir.

Barzanî pêdiviya Pêşmergeyan bi çekên giran wek tank, zirxpoş, top, helîkopter, cîhazên pûçkirina mayînan û fuzeyan heye careke din teqez kir.

Mesrûr Barzanî di gotara xwe de got jî ku dema wê hatiye Yekîtiya Ewropayê serkirdayetiya xwe nîşan bide û got jî divê hemû cîhan alîkariya kurdan bike: “Em şerê dijî terorê dikin û Herêma Kurdistanê şanaziyê bi vî şerî dike, herwiha em şanaziyê bi wê yekê jî dikin ku me kariye wan kesan jî biparêzin ên ji destê DAİŞ’ê reviyane û koçber bûne.”

Ji Parlamenan spasi bo Kurdistanê

Piştî Mesrûr Barzanî bi amadebûna serokê Komîta Têkeliyên derve yên Yekîtiya Ewropayê gotara xwe bi dawî anîn, delîveya pirsan ji parlamenteran re hat vekirin û çendîn pirs hatin araste kirin, hin Parlamenteran jî serkeftinên Hêzên Pêşmerge dijî grûbên terorîst pîroz kirin û spasiyên xwe bi rêya Barzanî gihandin Pêşmerge û dan diyarkirin ku Pêşmerge ji dêlva wan jî şer dikin. Barzanî jî bersivên wan dan û ji dil spasiya gelên Ewropayê kir ji bo hemî şêweyên alîkariyan û bersivên pirsiyaran jî da.

Elmar Brok: Emê bi her awayî alîkariya Kurdistanê bikin

Wêne: Armanc Egît Nerweyî

Li ser daxuyaniyên rayedarên Tirk û nûçeyên di derbare şandina çekdarên ASA’yê de Serokê PYD’ê Salih Mislîm van daxuyanî û nûçeyan derewand û got: “Ev nûçe û daxuyanî bi zanebûn têne pêşkêşkirin. Armanc tevlîhevkirina vê mijarê ye. Jixwe hin komên ASA’yê li dij me şer dikin. Ev nûçe û daxuyanî bi tevahî derew in.” Mislîm diyar kir ku dewleta Tirkiye bi nûçe û daxuyaniyên wiha dixwaze tevlîheviyekê çêbike û wiha dom kir: “Hemû dinya li aliyekî û Tirkiye jî li aliyekî ye. Divê Tirkiye di vê mijarê de xwe zelal bike, ger ku nebe, divê ji bo xwe zelal bike zext lê bêne kirin. Divê Tirkiye ji raya giştî ya cîhanê re ragihîne ku ‘ew li dijî DAIŞ’ê ye.’ Heta îro vê yekê nekirî ye û xwe ji DAIŞ’ê dûr nekirî ye.” Salih Mislîm da zanîn ku li ser daxwaza DYA û Barzanî, Tirkiye soza vekirina korîdorê daye, lê di bergîdana vê sozê de dixwaze li ser sînor qadeke 10 kîlometre vala bike û veguhêzîne qada leşkerî.”

"Em dest ji referandûmê bernadin"

Li salona Press Room a Parlamenê Barzanî ji aliyê Serokê Grûba Dostaniya Kurdistanê li Yekîtiya Ewropayê Charles Tannock ve hat pêşwazîkirin. Destpêkê de Tannock behsa dostaniya xwe û gelên Ewropayê ligel kurdan û Kurdistanê kir û piştre Mesrûr Barzanî bersiva rojnamegeran da.

Mesrûr Barzanî di axaftineke kurt de spasiya Tannock kir li ser vexwandina wan û berdewamiya dostaniya wan û got ku di vê serdemê de dosten gelên Kurdistanê zêde bune, ew yek jî cihê kêfxweşiya wan e.

Li ser pirsa peyamnerê BasNûçeyê Armanc Egîd Nerweyî wiha got; "Berî niha di heman salonê de presskonferansa Kataloniya hebû û ew jî li ser referandûmê diaxifîn. Li Kurdistanê jî piştî biryar û daxwaza Serokê Herema Kurdistanê Mesûd Barzanî ku niha rewş jî aloz bûye, çi hêviya we ji Ewropayê heye? Gelo hunê li ser encama referandûmê berdewam bin?“ de Barzanî wiha bersiv da: “Referandûm biryareke di destê gelê kurd de ye, çawa kar li gel dike û kengê biryar hat dayîn dê were pêkanîn. Parlamento û Serok Barzanî wê biryarê bidin û demê jê re deynin û em qet dest ji biryara referandûmê bernadin.”

Derbarê helwesta Yekîtiya Ewropayê de ku wê piştgiriya referandûmê bikin de jî, Mesrûr Barzanî wiha got: “Ez bawer nakim Yekîtiya Ewropayê li himberê gel û miletekî rawest e ku daxwaza mafê xwe bikin. Wê ji sedî sed tevî bibin û alîkariyê jî bikin.“

Baldariya medyaya cîhanî bo serdana Barzanî

Balkêş bû ku medya ya Kurdistan, Ewropa û Cîhanê giringiyeke taybet da serdana Mesrûr Barzanî û hejmareke qenalên televîzyonan gotara wî bi şêweyekî zindî weşandin.

Li gor çavdêrên siyasî Barzanî bi gotarek û helwesteke xurt ya sîyasî û dîrokî ya rewşa gelê kurd bi awayeke pozîtîf li hember Parlamento ya Ewropa anî ziman.

“Me hîç demek PKK wek rêxistinek terorist nedîtiye”

Barzanî li Parlamena Ewropayê de di derbarê derxistina navê Partiya Karkerên Kurdistanê (PKK) ji lîsteya “Rêxistinên Terorîst“ de jî ji Parlamentoya Ewropayê re eşkere kir ku wan hîç demekî PKK‘ê wek rêxistineke terorîst nedîtine û ew hîç wextekî piştgiriya ew hewldanên ku dixwazin PKK‘ê di nav lîsteya terorê de bimîne nakin.

PKK: Em ji helwesta Mesrûr Barzanî keyfxweş in

Derbarê axaftina Rawêjkarê Encûmena Asayîşa Neteweyî ya Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî li Parlamentoya Ewropayê, Demhat Egîd wiha got: “Em hêvîdar in hemû partiyên cîhanê helwêsta xwe diyar bikin da ku PKK bi fermî ji lîsteya terorê were derxistin û em bi van axaftinên Barzanî kêfxweş bûn.”

Pêşwaziya Barzanî Tannock kir

Serokê Grûba Dostên Kurdistanê Dr. Charles Tannock, ku pêşwaziya Mesrûr Barzanî kir, Endamê Partiya Kevneparêz ya İngîlîz e û ji sala 1999’an vir ve ji lîsteya vê partiyê wek Mebûsê Parlamena Yekîtiya Ewropa ye. Tannock di dirêjiya xebatên xwe de wek pisporê ewlekarî û parastinê yê serokatiya Koma Têkiliyên bi NATO’yê re, bi Latîn Amerîka re jî kiriye. Ew niha endamê Koma Têkiliyên Ukrayna û Koma Dostên Kurdistanê ye jî.

www.arsivakurd.org

Ziwan

Nadîre Guntaş Adatmaz

Merdim tewr zaf bi ziwanê dayîka xo, bi xo yo. Ziwanê ke badêna kewtê cuyê merdimî tena zanayîş ê. Merdim çiqa zaf ziwanan bizano hende rind o. La qet yew ziwan herinda ziwanê dayîke nêgêno.

Çekuyê ziwananê bînan zaf xorî ra nînê, fek der ê, qeyîm nîyê, sist ê, merdimî ke qisey kerd vejînê sonê. Çekuyê ziwanê daye/maye winî nîyê, ê sey încîyanê okyanûsî yê. Zaf xorî der ê. Xorînîya ruhê merdimi ra ancînê we yenê, benê dej û keder, kul û derd yan zî benê keyf û şayî, tek bi tek lewanê merdimî ra rişînê, axme benê û dorûverî bi rindekîya xo xemelnenê yan zî bi kederê xo vesnenê.

Ziwanê bînî mi rê seke sexte û viraşte bê, hen yenê. Çike merdim rewşa xo ya tebîî de qiseyê xo çarneno bi ziwanê maya xo.

Ez tecrubeyade xo vajî, der û dormyê ma de, zîyadeyê pî û mayan domananê xo de -çi heyf ke- bi tirkî qisey kenê. Wexto ke çîyode xirabin bibo yan zî dej bibo, pêro zî gêrenê ra halê xo yê tebîî û bi kirmanckî çîkenê yan zî bi kirmanckî nalenê. Domanî zî tena çekuyê ke dejî vanê, şaşîye îfade kenê (Wî! Pepo! Çevêsaye! Wî daye! Wî bawo! Widî widî! Wuşşş! ûsn.) înan nas kenê.

Însan zafane, wexto ke dej ant beno sey xo. Pêro qise û hereketê viraşteyî ra vişîno, beno tebîî. Dêmek însan derdê xo bi ziwanê xo ciwîyeno.

Ma zî roj bi roje ziwanê xo kenîme vîndî. Çekuyê ke domananê ma zanayêne, êyê ke mi cor de rêz kerdî xora ê yê. Kirmanckî heta ziwanê perwerdeyî nêbo nêşîkîno biciwîyo. Çike çar hetê ma bi tirkî çerexîyayo.

Roja şeşê nîsane şewa Komela Dêrsimijan bîye. Ez zî şîya.

Pawitişê mi winî bî ke şewe şewade kirmanckî bo. Zafaneyê xo kirmanckî nêzanê zî, ganî naye bi zanayîş û waştiş bikerdênê. Seba meymanan û kirmanckî nêzanayoxan zî tercumeyê tirkî bikerdênê. Labelê şewe, şewa tirkî bîye. Heyf ke ma bi tirkî yewbinî fam kenîme. Heya, zîhnîyetê şarê ma tirk nêbîyo. Kamcîn bêtere ke ameya sereye înan ser, pêroyîne baş zanayênê. Zanayîşê rewşa xo zî muhîm o. La bi mi gore çîyode tewr muhîm zanayîşê ziwanî yo.

Merdimî ke ziwanê xo kerd vîndî, pede-pede kulturê xo, dima tarîxê xo, peynîye de zî nasnameyê xo keno vîndî. Nê pêro ke kerdî vîndî manaya nameyê mensubîyetî zî nêmaneno. Çike çîyo ke tirkan keno tirk, ereban keno ereb, armenîyan keno armenî, ziwan o.

Oyo ke kirmancan keno kirmanc, gonî nîya, reng nîyo, çim-birûyê sîyayî nîyê, bi mi gore herre zî nîya, ziwan o.

Oyo ke Dêrsimî keno Dêrsim verê coyî kirmancîya xo ya. Dima elewîyena xo ya. Eke seba ciwîyayîşê ziwanê xo teba nêkerê, verê coyî ziwanê xo kenê vîndî, dima elewîyena xo kenê vîndî, dima na vîndî kerdene heta kotî sona ez zî nêzana.

Qestê mi, cîyayîye kerdene nîya. Ne ziwanê kesî ne bawerîya kesî heta ne zî etnîsîya kesî awan nêkena, berz nêkena. Kesî qij zî nêvînena. Bi mi gore însanî hemverê yewbînan ê.

Qestê mi o yo ke, mergê ziwanan mergê kulturan o, mergê medenîyetan û reyna mergê pî kalikan o. Coka ganî amacê ma yo esasîn ciwînayîşê ziwanê ma bo.

Nîyeto rind yê Komela Dêrsimijan ra qet şikê mi çîn o. Belka zî hetê înano sosyalîst muhîmîya ziwanî pey de verdano. Gereke sosyalîstênî manîyê averberdişê ziwanî nêbo. Na zûre hevalanê ma yê tirkan ma rê kerda. Sosyalîstê tirkan, qise ke ame kurdan ser, senên ê, ma endî zanenîme. Merdimo sosyalîst zî seba averşîyayîşê ziwanê xo gureyeno. No qet çîyode xirabin zî nîyo.Reyna ke qalê şewe bikerî, gereke şewe bi kirmanckî dest pêkerdênê, dewam bikerdênê û bi kirmanckî biqedîyayênê. La winî nêbî. Bi kirmanckî û kirdaskî di-hîrê vengê cilizî vejîyayî û rew qedîyayî.

Eke vajîme qet teba nêkerdibî, o zî nêbeno. Komele de seba kirmanckî xebatade atolya dewam kena.

Şewe de çend hunermendî vejîyay, tayê kilamê kirmanckî zî vatî. Gimgim ra gencê bî û kirmanckî vat. Mi dî ke hetê asîmîlasyonî ra rewşa gimgimijan yê dêrsîmijan ra baş a.

Şewe de, bi kirmanckî dêsan ra dardekerde afîşî zî bî, tayê qet rast nênusîyaybî. Tayê hem rast hem zî bi qeydeyê standardî nusîyaybî. Ez şaş bîya, mi pers kerd ke yê rastî Bedrîye Xanime nuştê. Yê şaşî komele bi xo nuştê. Afîşê ke şaş nusîyaybî nîya bî:

"Haşteni itikate Dersimdero"

"Raya xo bızone, zone xo keseyke"

Zîhnîyet weş o. Labelê îcraet çîn o. Ez bawer kena ke peynîya nê kursî de nustişê ziwanê ma zî beno rast.

Şewe de sîyasetmedarê verênî, yê neweyî, komelê cayanê bînan, komelê meslekan, rojnamevanî ûsn. zaf cayan ra însanî estbî. Nînan ra yewî ke ez daya naskerdene, seba mi vat "Nuştoxanê Newepelî ra ya". Ez nê qiseyî ser o bîya bextîyar. Şarê ma, çiqas ke eleqedarê ziwanî nêbo zî kesê ke bieleqadarîye qîymet dano ci. No teqdîm de hîsê mi nîya bî.

Vegera ji Yekîtiya Neteweyî ne pêkan e

DAIŞ bo kurdên AKP'yî bû ezmûnek

Mistefa Pola

Celal Başlangıç ku ev demeke li Pirsûs û Kobanê çavdêriyên xwe pêşkêşî raya giştî ya kurd û ya Tirkiyeyê dikir, ji BasNûçe re ragihand ku piştî danûstendinên mezin û bi zextên DYA'yê, Tirkiye razî bûye ku ji bo çûyîna Kobanê rê bide Pêşmerge. Başlangıç angaşt ku ji bo şoreşa Rojava têk bibe Tirkiyeyê bi bergîdana çûna Pêşmerge ya Kobanê hewl daye ku hêzên Artêşa Azad jî bişîne Kobanê. Başlangıç got: "Tirkiye, heta niha negihîştiye armanca xwe, lê belê kurd bi şêweyeke mayînde yekîtiya xwe ya neteweyî xurt dikin û ji îro pê ve nikarin paş ve vegerin." Başlangıç diyar kir ku ew ne bawer e ku Artêşa Azad dikaribe bi hezar şervanî biçe Kobanê, lewre; ev ji alî kurdan ve ne cihê qebûlê ye Başlangıç got: "Yên ku beriya niha êrîşî Rojava dikirin wê çawa Kobanê biparêzin? Hin aliyên ku bi DAIŞ'ê nikaribûn Xweseriya Rojava têk bibin, niha hewl didin ku bi Artêşa Azad Kobanê têk bibin. Rastiya vê hewldanê ev e."

Di dewsa kurdan de MHP

Celal Başlangıç ragihand ku AKP'ê hêviya xwe ji hilbijêrên kurd birrî ye û berê xwe daye hilbijêrên partiya neteweperest MHP'ê. Başlangıç got: "Hem ji çavdêriyên min ên li Riha û Pirsûsê û hem jî agahiyên ku ji deverên din ên Bakur digihîjin min, diyar dibe ku helwesta Hikûmeta AKP'ê ya li dij Rojava û gumanên têkiliyên wê û DAIŞ'ê di nav kurdên ku rayên xwe didane AKP'ê de şikestinekê çêkirî ye. Hetta ne tenê şikestin, her wiha kesên ku xwe sûcdarên pêkhateyên Kobanê dibînin jî hene. Ku mirov vê mijarê bi vê rîwangeyê binirxîne, mirov dikare bêje ku ji alî alîgirên xwe yên kurd ve, AKP li ser pira selatê ye." Başlangıç angaşt ku ji îro pê ve wê AKP, di dewsa rayên kurdên alîgirê xwe de berê xwe bide rayên MHP'ê.

Di derbarê bûyerên Kaxizman, Gever û Bîngolê de jî Celal Başlangıç van bûyeran wek pêkhateyên bi guman nirxand û wiha dom kir: "Xuya ye ferasetek ku dixwaze pêvajoya çareseriyê berovajî bike heye û mixabin xuya ye ev feraseta ji alî dewletê ve tê birêvebirin. Her wiha qedexekirina weşanên di derbarê dozên van bûyeran, nirxandinên zelal jî asteng dikin. Ev geşedan hêviyên aliyên pêvajoya çareseriyê jî dişikênin."

Kurd, di pêvajoyeke dîrokî ku sistî û lawazî qebûl nake de derbas dibin. Ji aliyekî ve li Başûr û ji aliyekî ve li Kobanê û Kantonên din ên Rojava li dij DAIŞ'ê şerekî dijwar didome û ji aliyekî din ve jî li Bakur, li gel berdewamkirina pêvajoya çareseriyê, hewldanên destpêkirina şerekî reş ê lêvegera salên 90'an pêk tên.

Projeyên enerjiyê têk çûn

Celal Başlangıç di derbarê têkiliyên Başûr û Tirkiye yên piştî êrîşa DAIŞ'ê ya Başûr de diyar kir ku têkiliyên bi ser Mesûd Barzanî ve dimeşiyan rawestiya ne û êdi têkilî tenê bi ser Nêçîrvan Barzanî ve têne meşandin. Başlangıç wiha dom kir: "Geşedanên projeyên enerjiyê yên ku xewnên xemrevîn bi Hikûmeta Tirkiyeyê didane dîtin pûç bûn. DYA peşkê li van projeyan xist û hewl da ku Hikûmeta Navendî ya Iraqê xurt bibe. Xurtbûna Hikûmeta Navendî di heman demê de tê wateya astengkirina serbestiya kurdan jî."

Li Kobanê hemû sivîl bûne şervan

Nivîskar û Rojnameger Celal Başlangıç di derbarê serdana xwe ya Kobanê de van agahiyan da me. "Kobanê bi vê berxwedana xwe ya li dij hovîtiya DAIŞ'ê, li gel parastina welatê xwe, her wiha parastina şoreşa xwe jî dike. Dema ez li kuçeyên Kobanê digeriyam min dît ku ji piçûk heta mezinên Kobanê, herkes bi vê berpirsyariyê tevdigere. Bi taybetî jî jin, dibêjin parastina Kobanê erka me ye. Hin kes û derdor dibêjin li Kobanê qet sivîl nimane. Erê rast e. Sivîl nemane, çimku hemû sivîlên Kobanê bûne şervan û leşkerê Kobanê.

Weşanxaneyê Roşna ra şeş kitabê kirdkî

Weşanxaneyê Roşna ke Dîyarbekir de 2012 de dest bi weşanayîşê kitaban kerd, emser reyke de şeş kitabê kirdkî weşanayî. Bi no qayde bîy 28 kitabî ke Weşanxaneyê Roşna ra weşanîyenê. Nê şeş kitabê peyênî; didi kitabê şîîran, didi kitabê hîkayeyan, yew destan û yew zî derheqê ziwanî de yo.

1) Dîwan, kitabê şîîran yê Mehmet Mehdi Özsoyî yo. Kitab 216 rîpelî yo û tede menzumeya "Mem û Zîna Kirdkî" û 66 şîîrî estê. Mehmet Mehdi Özsoyî, destpêkê serranê 1970an de dest bi nuştişê şîîran kerdo, teqrîben hetanî serranê 2000an zî nuştê. Labelê şîîrê xo nuştê û cayêk de nimitê. Mehmet Mehdi Özsoy ke çeleyê 2009î de şi rehmet, aşmêk verê mergê xo, heme muswedeyê şîîranê xo teslîmê xanima xo keno. Dima, tutê ey heme şîîranê eyê kirdkî teslîmê Roşan Lezgînî kenê. O zî demeyêko derg ser o xebitîno û dosyaya şîîranê Mehmet Mehdi Özsoyî çape rê amade keno. Kitab de qismê "Vateyo Verên" û "Derheqê Şaîrî" de derg û dila behsê şîîran û cuya şaîrî beno. Şîîrê ey heme bi terzê hece û qafîye nusîyayê, coka Dîwanê ey seba edebîyatê klasîk yê kirdkî nimûneyo sereke yo.

2) Axînê Min Welat, kitabê şîîran yê Mihanî Licokicî yo. Kitab 102 rîpelî yo û tede 41 şîîrî, ancî destanê "Zembîlfiroş (Muradxanê Bayezîdî ra tercume)", "Kalê Subhanîyan" û "Herê Awê (Feqîyê Teyran ra tercume)" estê. No kitabê diyin yê Mihanî Licokicî yo. Verê cû ey Mewlidê Kirdî yê Xasî transkrîbe kerdbi, dima yew kitabê ey bi nameyê "Sanikan û Deyîranê Licê ra" Weşanxaneyê Vateyî ra weşanîyabi. Şîîrê Mihanî Licokicî heme bi hece, wezn û qafîye yê. Kitabê ey seba edebîyatê ma yê terzê klasîkî nimûneyêko muhîm o.

3) Memê Alan, destanê kurdan o tewr namdar êdî bi kirdkî yo. Hetanî nika metno tewr kamil yê Memê Alanî hetê Roger Lescotî ra arêdîyabi. Kurdnaso fransiz Roger Lescotî bi fransizkî yew vateyo verên zî ci rê nuştbi û 1942 de Beyrut da weşanabi. Dima roşinvîrê kurdan o namdar Nûredîn Zazayî ziwanê destanê Memê Alan redakte kerdbi û bi analîzêko hîra 1957 de Şam de newe ra weşanabi. Roşan Lezgîn û N. Celalî hem metnê destanê Memê Alan hem analîzê Roger Lescotî û hem zî analîzê Nûredîn Zazayî tercumeyê kirdkî kerdê. Kitab heme 224 rîpelî yo. Tercumeyê kirdkî yê destanê Memê Alanî belkî kurmanckî ra hîna estetîk û melodîk bîyo:

"Nişka ra zerrîya aye wirişte sey behran
Pêlan xwu eştêne sere ra heta bi lingan
Ancî sere dartbi we derd û kulan
La neke sey verî, bêhêvî nêbî ameyîşê Memî ra; padîşayê kurdan"

4) Solê Sûrî, kitabê hîkayeyan yê Alî Beytaşî yo. Kitab 132 rîpelî yo û tede 21 hîkayeyî estê. Solê Sûrî, kitabê Alî beytaşî o diyin o; kitabê ey o verên "Şaîsmayîl" 2012 de Weşanxaneyê Vateyî ra weşanîyabi. Alî Beytaş destpêkê kitabê xo yê hîkayeyan de vano:

"Malimî ziwanê dayîka ma ma rê qedexe kerdbî. Çiqas ke keyberê sinife bîyêne a û malim kewtêne zereyê sinife, mi vengê dejê zereyê xo newe heşnêne. O şop, mi xo zereyê cehenemî de zanitêne. Mi waştê ke o kî bizano dejê zereyê mi. Lê ey qet nêzana. Wext vîyart, dejê zereyê mi xo çarna bi yew kulî. Kul zereyê mi de bî sey birînade kûre. Mi ke dest kerd ci û bi zonê xo nuşt, birîna zereyê mi xo çarna û mi rê bîye sey yew gula wisarî."

5) Estareyê Koyê Hesarî, kitabê hîkayeyan yê Îsmet Borî yo. Kitab 80 rîpelî yo û tede 15 hîkayeyî estê. No kitabê Îsmet Borî yê diyin o, kitabê eyo verên "Vistonikê Dadîye Mi" 2013 de Weşanxaneyê Roşna ra weşanîyabi. Îsmet Bor, hîkayeyanê xo de tebîet û cuya Çewlîgî ra, ancî welatê xerîbîye Almanya ra bi rengêko edebî manzarayan ano verê çimê ma:

"Koyê Hesarî hertim tarîyîya şewe de bi estarayanê xo yê keweyan paweyê ma bi. Ma çend vileyê ey çewt bikerdên zî o reyna ma ra hêrs nêbîyên. Tim bi huyayîş û esterayanê xo yê keweyan ma rê verarda xo akerdên. Ma embazê tenayîya ey bî. Wina ma de xo dîyên. Ser o estareyî, bin de zî ma, sey qijanê ey bî."

6) Dersê Ziwanî, çapa diyine yê kitabê Roşan Lezgînî yo. No kitab reya verêne 2012 de ancî Weşanxaneyê Roşna ra weşanîyabi. No kitabê Weşanxaneyê Roşna yo tewr verên o ke mîyanê di serran de reya diyine çap beno. Kitab 127 rîpelî yo, tede 21 dersî estê. Kitab de bi hawayê tewr pratîk, ders bi derse xusûsîyet, gramer û qaydeyê ziwanî yê kirdkî yenê musnayîş. Peynîya her derse de yew zî metnê wendişî esto. Dersê ke kitab de yê, verê cû demeyêko derg kursanê kirdkî de seba kursîyeran amade bîyê. Dima seba kitabî tenzîm bîyê.

www.arsivakurd.org

Li çolistanên Rojhilata Navîn navçeyek

Bajarê berxwedanê “Kobanê”

Abdulhakim Günaydın

Wekî hemû dinyayê bala neteweya kurd jî li berxwedana Kobanê ye. Berevanî û parastina ku li vî parçê welêt tê kirin, rûyê kurdan careke din di dîrokê de spî kir û nîşan da ku Kurdistan tu carî serî li hemberî dagirkerî û mêtingeriyê natewîne.

Rêxistina terorîst û ehlên reşiyê, piştî bidestxistina beşeke mezin ji axa Sûrî û Iraqê, nêta xwe li Kurdistanê jî xera kir. Lê rastî şikestin û têkçûneke mezin hat. Hezîmet û bobelateke nedîtî bû ya bi serê wan de hat. Ji 15ê Îlonê ve bi hemû qeweta xwe êrîşê dibe ser vî bajarê biçûk yê Rojavayê Kurdistanê.

Her herêmeke welatê me bûye çîrokeke berxwedanê. Li serê çiya û baniyan, li mêrg û deştan şer berdewam e. Dilê hêviyê nesekiniye. Şervanan berxwedana Kobanê bi qahremaniya xwe xemiland.

Di vê heyama ku çavê her kesî li ser şer û pevçûnên Kobanê ye, me xwest em vî bajarê sembol û nîşaneya berxwedanê hinekî bidine nasîn.

Cîh û warê serhildêdiriya kurdan û keleha berxedana li hemberî DAIŞ'ê Kobanê ji nişkeve bala cîhanê kişand ser xwe. Navçeyeke biçûk û bajarekî haya cîhanê pê tinebû niha bûye navenda polîtîkayên navnetewî û şabûna şerê aştiyê

Dîrok û navê wê

Elmanya di sala 1910’an de xwest ku di nava Bexdad û Berlînê de rêya hesinî ya trênê çêke. Bi vê mebestê şerîka (Kompany) xwe di nîvê Kaniya Ereban û Kaniya Mişidê de ava kirin. Wê demê tenê li dora Kaniya Ereban û Kaniya Mişidê mal hebûn. Xelkê wê derê û gundên derdorê di Kompanyê de dixebitîn. Dema ev karker di nava xwe de diaxivîn, ji hev re digotin “emê herin Kompanyê, em ji Kompanyê tên, em li Kompanyê kar dikin” û hwd. Ji wê demê û wir ve xelkê herêmê ew der wekî Kobanî binav kir û heta niha jî wisa tê gotin.

Navê Eyn el-Ereb (Kaniya Ereban an jî Çavê Ereban) ji kur tê? Li Rojavayê Kobanê Kaniya Mişidê û li Rojhilatê wê jî, Kaniya Ereban heye. Kaniya Ereban, li ser rê ye. Rêwî, karwan, pez û kerî di wir re derbas dibe. Koçerên ereb, di çûn û hatina xwe ya havîn û zivistanan de, bi pez û sewalên xwe li kaniyê didan û pêwistiyên xwe bicih dianîn. Ji bo ku kanî li ser rêya wan bû, piranî koçerên ereb diçûn ser kaniyê. Ev jî bû sedem ku xelkê Kobanê wê derê bi navê Kaniya Ereban bi nav bikin.

Di sala 1963yan de dewleta Sûrî wekî gelek cihên Rojavayê Kurdistanê navê Kobanê jî guherand û kire Eyn el -Ereb.

Aborî û jiyan

Hetanî salên 1960 û 70ê jî piraniya xelkê Kobanê debara xwe bi xwedîkirina pez û sewalan dikir. Lê piştî salên 70'êyî ku traktor derket û erd ajotin, çandinî hêsan bû. Wê demê giraniya xwe dane ser çandina mehsûlên wekî genim, nok, nîsk, bacan, îsot, ceh, kuncî, garis û hwd.

Li Rojavayê Kurdistanê xort û ciwanên Kobanê elaqeyeke mezin nîşanî xwendinê didin. Asta rewşenbîriyê berz e. Kesên nexwende jî, di hesinkarî û çêkirina makîneyên sondajê de gavên mezin avêtin. Mirov dikare bêje ku sektorê kolandina bîran di destê wan de ye. Ne tenê li Rojavayê Kurdistanê, li dewletên wekî Cezayîr, Mexrib, Lîbya û Libnanê jî vî karî dikin. Van salên dawîn li cihên wekî Iraq û li Tirkiyê jî karê kolandina bîran dimeşînin.

Zarava û folklor

Xelkê wê deverê bi zaravayê kurmancî diaxive. Devoka wan û kurmancên Bakur wekî hev e. Cil û berg jî, hetanî salên dawîn jî bandora kiras, , çefî, destmal û egalên ereban zêde bû. Lê van salên dawiyê, nifşê nû êdî qiyafet û cilên nû li ber xwe dike. Cilên kurdî wekî şal, şapik û şûtî jî heye lê ne zêde. Jinên wê jî hîn jî cilên kurdî yên wekî xeftan, bervank, sixme, kiras û cib li xwe dikin.

Coxrafî û navdarî

Kobanê li Başûrê Rojavayê Kurdistanê dikeve. Li ser sînorê Sûriye û Tirkiye. Di resmiyetê de bi ser parêzgeha Helebê ve ye. Ji sê navendên wekî Şêxler, Sirrîn, Celeb û zêdetirî 330 gundan pêk tê. Kordînatên wê ji hêla Bakûr 36 53’35” Rojhilat 38 21’13” bilindayî 511 m, firehbûna wê 3000,23 km ye. Li gorî serjimara dewleta Sûrî ya 2000î, şêniyên wê 204 hezar û 653 in. Lê li gorî hin çavkaniyan jî, zêdeyî 350 hezarî ye. Kobanî, ji navenda bajarê Helebê bi 160 km dûr e. Li bakurê wê sînorê dewleta tirk, li başûr bajarê Reqqayê, li rojhilat Girê Spî (Til Ebyed)û li rojava jî herêma Cerablus û Ferat heye. Bi piranî deşt e û hinek girên biçuk wekî Girê Miştenûr, Çiyayê Qerebekir, Çiyayê Xan Mamed û Çiyayê Reş hene. Dengbêjên wekî Baqî Xido, Mişoyê Bekebûrê, Reşîd Sofî, Miço Kendeş, Ehmedê Çep û dînên wekî Neo(Neîm) û Berkelê Bilo jî rengên wê yên cuda ne.

Eşîr û netewe

Li herêma Kobanî eşîra herî mezin Berazî ye. Berazî, wek konfederasyonekê tê zanîn û li Hema, Riha, Sirûc, Serêkanî, Silêmanî û Libnanê jî dijîn. Konfederasyona Berazî, ji gelek eşîr, hoz û qebîleyên wekî Mîran, Kêtikan, Şêxan, Oxî, Eledînî, Şedadî, Pîjan, Bêskan, Dînan,Qerîşan, Elîzêran, Mûsikan, Wasilan û hwd. pêk tê. Heta salên nêz jî Serokatiya Konfederasyona Beraziyan, ji malbata mîran, Şahîn Beg û birayê wî Bozan Begê kiriye. Şahîn û Bozan beg, di avakirina Komela Xoybûnê de bi Mîr Celadet Bedirxan û serkirdeyên Xoybûnê re roleke sereke lîstine. Di serhildana Xoybûnê de gelek xweşmêr û ciwanên Kobanê, bi Osman Sebrî re ji bo piştgiriya Xoybûnê, çalakî kirine û êrîş birine ser qereqolên tirkan yên li ser sînor.

Di sala 1910-20an de dema fermana ermenan li Tirkî radibe, gelek ji wan çûne Rojavayê Kurdistanê. Hin ji wan derbasî Kobanî bûne. Hetanî salên 1960 û 70ê jî Kobanê nêvî kurd û nêvî ermen bûn. Ji ber ku di nava wan de têkiliya kirîvatiyê hebû, ermenan bi kurdî baş dizanî û huner û hostayiya xwe jî bi xwe re biribûn. Piraniya kurdan di warê hunerî û çêkirina mekîneyên sondajê de, ji ermenan hînî gelek tiştan bûn. Ji ber xweşbûna şert û mercên bajarê mezin û heyîna îmkanên zêde, ermen li bajarê Helebê bicih bûn. Ji xeynî Ermeniyan, hejmarek tirkmen û ereb (erebê Eşîra Neimî xwe kurd dihesibînin) jî li Kobanê dijîn. Ev jî wekî ermenan bi kurdî diaxivin. Têkiliya wan û kurdan pir xweş e.

Bûyerên Kobanê pişta bazara Amedê şikand

Esnafên Amedê li ber top avêtinê ne

Kalê Badî

Piştî êrîşa DAIŞ’ê ya Kobanê ku xeteriya şikestina Kobanê mezin bû di 6 û 7’ê Îlonê de li hemû bajar û gellek navçeyên Bakurê Kurdistan û Tirkiyeyê çalakiyên tûnd pêk hatin û ji 40’an zêdetir kesan jiyana xwe ji dest da û ziyaneke mezin a aborî pêk hat. Lê belê hêdî hêdî xuya dibe ku ziyana aborî ne tenê di rojên çalakiyan de pêk hatiye, ew ziyan hê jî berdewam e û ji ber vê yekê gellek esnaf û dezgehên aborî yên piçûk û normal ên Amedê, li ber topavêtinê ne. Piştî gilî û gazinên bi vî rengî pir bûn BasNûçe xwest di vê derbarê de bi hin esnafên Amedê re li ser rewşa dawî agahiyan berhev bike, lê piraniya esnafan ji ber metirsiya ku ziyan bigihîje wan nexwestin navên xwe bidin û wêneyên wan bêne kêşandin. Hin esnafan jî nexwestin bersiv bidine pirsên me. Lê esnafên ku pirsên me bersivandin diyar kirin ku gellek esnafên ku xizmetên adan, şahîkarî, firotina cil û bergan û xizmetên beşên din dikin li ber xeteriya topavêtinê ne.

Piştî çalakiyên ji bo Kobanê ku di 6’ê Îlonê de destpêkirin û ji 40’an bêtir kesî jiyana xwe ji dest da, bazara Amedê jî kete xeteriyeke mezin. Gellek kargehên danûstendinê û dukkan û cafeyên amedê li ber topavêtinê ne û dezgehên xwe dane ber frotinê.

Weysel Qeredaxê ku li Amedê, li Kuça Hunerê cafetêrya dixebitîne yek ji wan esnafên ku mexdûr bûne ye. Weysel Qeredaxê ku bi serbestî navê xwe dibêje, dide zanîn ku piştî bûyeran, wan bi rojan sebir kiriye ku karên wan weke berê asan bibe û ziyana xwe ya rojên bûyeran û çend rojên piştî bûyeran telafî bikin, lê belê her çiqas mehek bi ser ve derbas bûye jî karê wan qet negeşiya ye û roj bi roj ew ber bi topavêtinê ve çûne. Weysel Qeredax dibêje: “Ji ber metirsiya bûyeran, gelê Amedê ji bilî pêdiviyên xwe yên bingehîn ji malên xwe dernakebin û ji ber vê yekê danûstendin pêk nayên. Beşên aboriyê yên cûda wek zincîr bi hev re têkildar in, yanî dema neyên cafêterya çay, qehwe an jî vexwarineke din venexwin esnafên ku mal difroşin me jî nikarin malên di destê xwe de bifroşin.” Weysel Qeredax diyar dike ku sektorên mezin û pir mezin ji van bûyeran ziyan nedîtine lê belê esnafên piçûk û yên normal û bi taybetî jî esnafên ku cafêterya û xizmetên kêfê û gellek beşên bi vê sektorê re girêdayî ne ziyaneke mezin dîtine. Weysel Qeredax dide zanîn ku gellek nas û dostên wî yên ku esnafiyê dikin hene û gellek ji wan niha ya dukanên xwe dane ber frotinê yan jî dixwazin dewr bikin.

Min xebatkarê xwe ji kar derxist

Di vê mijarê de M. E. ‘yê ku ew jî naxwaze navê xwe aşkere bike jî dide zanîn ku beriya bûyerên ku ji bo Kobanê qewimîn, piştî nîvro rê tunebû ku mirov dikaribin bikebin hundurê dukanê lê belê niha tu kes di ber dukana wî de jî derbas nabe. M. E. jî dubare dike ku van bûyeran ziyanê daye esnafên piçûk û yên normal. M. E. giliyên xwe wiha dibêje: “Divê rayedar û siyasetmedar ji vê rewşê re çareseriyekê bibînin. Eger ku çareseriyek neyê dîtin ev rewş wiha dom nake û di warê aborî de wê derbeke mezin li aboriya Amedê bikebe. Ji ber ku rewşa min a aborî nebaş bu, ji bêçarî min xebatkarên ku li cem min dixebitîn ji kar derxist, lewre min nikarîbû pereyên wî bidimê.” M. E. diyar dike ku sektorên mezin ji vê rewşê pir ziyan nedîtine, lê belê hejmara van sektorên mezin kêm e û li hember van sektorên mezin esnafên normal mezin û piçûk pir in û weke potansiyel xizmetê didine girseyeke mezin a gelê Amedê.

Ji bilî van esnafên ku her çiqas navên xwe diyar nekirin û nexwestin em wêneyên wan bikêşînin jî di derbarê vê rewşê de em agahdar kirin, gellek esnafên din yên ku ji bo nûçeyê nexwestin agahiyan bidine me jî vê rewşa awarte piştrast kirin û diyar kirin ku gellek kes ji vê rewşê bi gazin in. Hemû esnafan jî dane zanîn ku ev rewş ziyaneke mezin dide bazara Amedê.

Divê esnaf deriyên xwe negirin

Di vê derbarê de M. Ç. ‘yê ku dukana wî ya pêlavan heye û naxwaze em wêneyê wî bikêşînin û navê wî aşkera bikin jî diyar dike ku di rojên bûyeran de jixwe em dukanên xwe digirin û di wan rojan de em tiştekî nafroşin, lê belê êdî ne tenê rojên ku dukan girtî dimînin, rojên piştî wan li gel ku dukan vekirî ne jî êdî ji ber ku pir kes ji malên xwe dernakebin, rewşa me roj bi roj xerab dibe. M. Ç. wiha dom dike: “Piraniya sektoran di rewşeke xeter de ne. Li Amedê polês û leşker pir in, ji bo esnafên Amedê ev kom jî potansiyeleke mezin ên bazarê ne. Jixwe polês û leşker êdî qet dernakebin bazarê û ev yek rewşa gellek esnafan xerab dike. Li gel polês û leşkeran, her wiha gelê Amedê jî wek berê nayê çarşî û bazaran û danûstendinê nake.”

M. Ç. diyar dike ku gellek esnaf naxwazin di her çalakiyan de dukanên wan bêne girtin û dide zanîn ku ew ji girtina dukanan ziyaneke pir mezin dibînin. M. Ç. dibêje: “Piraniya esnafan, xebatkaran didine şixulandin û dema ku ew dukanên xwe digirin nikarin tiştekî bifroşin. Carnan nikarin pereyên xebatkarên xwe bidine wan. Em tev xwe welatparêz hês dikin û tiştê ku dikebe ser milên me, em bi cîh tînin lê belê divê ji vê arîşeyê re çareseriyek bê dîtin.

Em hêvî dikin ku ev arîşe di demeke nêz de bê çareserkirin, eger nebe emê top bihavêjin û ev bi kêrî kesî nayê. Bi vî awayî em ziyanê didine xwe û gelê xwe.”

Dîroka Banê

Dîroka Banê dirêjî dema Medan dibe. Bermahiyên kele û paristgehên heremê hîn jî diyarin û şahidên kevnariya dîroka vî bajarî ne. Mabedî hetaw ku ji Urartuyan maye, tevî kele, tepe, qebr û deverên din yên Med, Hexamenişî û Selokidan, sîke û kûpên Xusrewî yên Sasaniyan giringî û mîrasa mirovahiyê ya ser xaka Baneyê diyar dike.

Li gor ku arkeologan tesbît kirine li herema Baneyê bermahiyên 300 keleyan hatine dîtin ku yek ji vana bi navê Kela Îskender tê naskirin.

Banê piştî şerê Qadisiyê ji alî artêşa Erebên Musluman hatiye girtin. Di dema belavbûna Îslamê de li heremê di navbera Kurd û Ereban de bûyerên balkêş rûdane.

Di dîroka Banê de dema siltanên Kurd pêvajoyeke balkêş e. Herçend dewletên wek Selçûqî, Sefewî an jî Kaçar û Pehlewî serdestên Îranê bûne jî herem ji alî mîrên Kurd ku wek siltan dihatin naskirin dihat birêvebirin.

Heme Reşîd Xan, di xeleka siltanên Banê de hukumdarê dawîn e. Di dewra Heme Reşîd de ku sînorê desthilaya xwe heta Saqiz, Serdeşt û Diwandere firehkiribû li Banê rûdanên ecêb qewimîne.

Banê dema Komara Kurdistan

Banê di dema Komara Kurdistanê de di salên 1946an de tevlî sînorê rêvebiriya Kurd bûbû. Heme Reşîd Xanê Baneyî jî ku bûbû serfermandarê hêzên Komara Kurdistanê, piştî ruxandina komarê zivirîbû Banê ji alî rejima Riza Şah ve di dafikekî de hatibû kuştin.

Ruxandina Komara Kurdistanê, dardekirina Qazî Mihemed û hevalên wî û kuştina Heme Reşîd Xan û Simko Axa di nîvbera sedsala 20an de li Rojhilatê Kurdistanê perdeyekî girtibû û bi vî awayî rejima Tahranê pêvajoya dagirkirna Kurdistanê temam kiribû.

Banê: Baniya welat

Welat Baz

Banê banîyê Çiyayê Arbabê, hêlîna mirovên çiyayî ye. Evder taldeya bajarê Bane, welatê heyranên serçiyayî ye. Banê li ser sînga Kurdistanê, li quntara Zagrosan e.

Bane li gor pergala rêvebirya Îranê bajarekî eyaleta Kurdistanê ye. Li eyaletê piştî Sine, Saqiz û Bijar, wargeha herî mezin Bane ye.

Ji bilî van bajaran li Ostana Kurdistanê Merîwan, Qurwe, Dîwandere, Kamyaran û Palangan jî hene. Peytexta eyaletê bajarê Sine ye.

Cîranên Banê li Bakûr Saqiz, li Rojava Serdeşt, li rojava Berdereş û li başûr jî Pencwîn û Başûrê Kurdistanê ye. Bane nêzî sînorê eyalate Azarbaycana Xerbî ye.

Şêniya bajarê Bane ji 100 hezarî zêdetir e. Bi navên Boyen, Kanîsûr, Arbaba sê navçeyên Banê hene.

Herwiha Deşetal, Sebetûl û Nenûr jî xopanên vî bajarî ne. Bi Banê ve girêdayî nezî 30 gund ji hene.

Banê bajarekî ku weke helîna bazan di nava çiyan de cîh digire û bi xwezaya xwe nîşana bihûştê ye

Rûniştvanên Bane bi giştî Kurdên Muslumanên Sunî ye. Li bajêr bandora teriqên wek Neqşibendîtî û Qadirî hîn jî kukum dajo.

Kurdên Banê bi zarava soranî û bi devokên mukrî û erdalanî diaxifin. Li hin gundê Banê kurdên goranî ku bi devoka hewramî diaxifin jî hene.

Erdnîgar

Bajarê Banê di navbera meridiyena 46 bakûr û paralela 57 ya başûr de cîh digre. Bane ji deryayê 1500 metre bilind e. Bajêr li quntarên Çiyayê Arbabe hatiyê avakirin. Ji ber ku bajêr li cîhekî bilind hatiye avakirin, zivistanan sar, havînan germ e. Li aliyê din Bane li Kurdistanê yek ji cîhê herî zêde şilî digre ye. Dema kamera me li kolanên Banê digeriya barana havînê jî hûr hûr dibariya.

Çiyayên banî

Çiyayên Reşeqelat, Arbabe, Cinere, Dûnîs, Hûştirmil, Babos, Dûzîn, Binî Rezan, Layî Selam Beg, Çiyayê Koteres û Tewraz berztirîn çiyayen Banê ne. Ev çiya xelekên Zagrosan e. Çiyayên Arbaba, Babûs, Cinîre û Sûrkiyo sînorên bajarê Bane û Başûrê Kurdistanê ji hevûdû diqetînin.

Firehiya xaka Bajarê Bane ji 4 hezar kîlometre çargoşe zêdetir e.

Banê li keviyên Çemê Zirîzan hatiye avakirin. Li ser Zirîzan di demên dawîn de bendavekî hatiye çêkirin. Çemê serekê yê xaka Banê jî Zerînerûd e. Mezintirîn şaxê wê Çemê Çomê ye ku ji Çiyayên Girdinexanê rojhilatê Baneyê diherike.

Çemê din, Sîmînerûd ji Zerînerûdê kûrtir û ava wê jî kêmtir e. Çavkaniyên vî çemî ji çiyayên Seqiz û Baneyê yê bi navê Tataho û ya din jî berzahiyên Mengur û Turcan tên.

Ev çem dirjên Deryaça Urmiyê.

Li deştên biçûk yên ser xaka Banê bi taybetî fêkivanî tê kirin. Sêv, xox, hinar, bîh û hirmiyên Banê navdarin. Herwiha li heremê baxwanî jî tê kirin.

Li aliyê din li ser xaka Banê kişewerzî jî tê kirin û hubûbatên wek genim, nok, nîsk, birinc û silqa şekir jî tê çandin.

Bajarê ku dîroka xwe ji Medan dest pê dike û di dema siltanên kurd de weke mînakekê balê dikşîne

Li daristanên banê darên wek kûrosk, mazî, fistik, qaç, şîrhişk û zalzaq zêde ne. Heta salên dawîn dewrûberê Banê bi daristanên fireh xemilandî bû.

Bajarê li banî

Banê ji ber ku li cîheke bilind bûye, di wateya cîhê bilind de jî bajêr re Bane hatiye gotin. Di demean kevn de Berqela an jî Banekon dihat gotin

Navê Bajarê Banê ji erdnîgarê wê tê. Ji ber ku Bane li ser girên bilind û li devereke jorîn hatiye avakirin, navê bajêr di wateya jor de ji peyva ban hatiye girtin û ji bajêr re Bane hatiye gotin. Ban di hemû zaravayên Kurdî de tê wateya jor an jî bilind.

Abori

Li bajêr ji ber ku sanayî an jî endustrî pêş neketiye û fabrîka an jî kargehên mezin tûne, gelê bajêr ji bo debara xwe berê xwe dayê bazirganî û destekariyê.

Gundiyên Banê jî zêdetir bi ajaldarî û kîşawerzî debara xwe dikin. Banê ji ber ku nêzî sînorê Başûrê Kurdistanê ye, bazirganiya sînor û qaçaxî gelek pêşketiye.

Bendûz

Di warê destekariyê de jî berhem û karên wek xalîçe, cacim, ferş, kulaf û nazikariyê din pêşketiye.

Ji ber ku li Bane, karên wek klîm, bataniye, ferş, cacim û hevcûreyên vî karî tê kirin, rîsandina ben û benikên hirî, pirç û mûyê jî wek karekî taybetî tê kirin. Ev benên ku ji pirç û hiriyên pez û bizinên zozan û çiyayên Banê tên çêkirin di atolyeyên karên destî de tên bikaranîn.

Li Banê di çend dikkanên wiha de ben tê hilberîn û ji bo hostayên ser tevnan tê amadekirin. Benikên ku ji rîsandinê re wek gulokan tên amadekirin paşê di atolyeyên wiha de ji bo çêkirina klîmên cûrbecûr tên bikaranîn.

Kilîmçêker

Hostayê kilîmçêker ziravkarên bajêre ku navê klîmên Bane gihandine bazara navnetewî. Kîlîm, xalî, xalîçe, cacim û ferşên Bane di bazara Bijarê de ku wek marqaya destekariya Kurdistanê tê naskirin de cîhekî taybetî digre. Motîvên kevnarê ku bi kedeke bihadar tên rîsandin, neqşên hezaran sal bere ne. Atolyeyên ku vê ziravkariya bedew li Bane û derdorê dimeşînin, êdî demên xwe yên dawîn dijin.

Li gor vî hostayan ber ku bazirganên mezin yên piyasa klîmçêkeriyê, êdî di kargehên mezin de bi sedan kesî bi bihayeke erzan dixebitînin ji wan re pêşeroj nemaye û ew zahmetî dikşînin ku şagirtan bibînin.

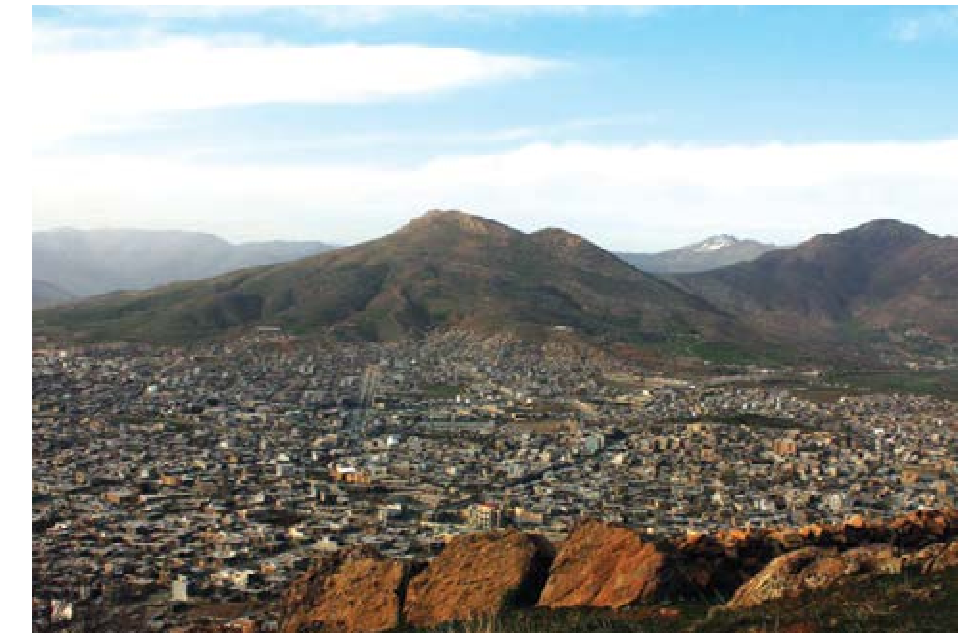
Lihêvdûz

Hosta guman dikin ku di demeke nêzîk de ev ziravakiya giranbiha jî wek gelek pîşeyên din ji holê rabe. Jiyana toreyî û karêndestî ya li eyaleta Kurdistanê, li hember jiyana modern û teknolojiyê demên xwe yê dawî dijî.

Lihêv û doşekên ku êdî ji xew û jiyana bajarên mezin derketiye, li Banê jî demên xwe yê dawîn dijî. Wek karêndestî yên din, lihev û doşekçêkerî li sûka Banê êdî ji alî tenê çend kesan ve tê meşandin. Li gor hostayan, kesên ku lihêvên destî bikartînin zêdetir gundî ne û hijmara muşteriyên vî gelek kêm bûne.

Li Kurdistanê bikaranîna lihêv, doşek û balîvên destî zêdetir wek adet di nav bûk û zavayên ber zewacê û kesên qîmetdar yên çanda gelêrî de didome.

Lihêv ji qumaşên taybetî û rengarenk tên çêkirin. Di lihêv, balîv û doşekan de de hirî tê bikar anîn. Lihêvên havîn û zivistanê bi awayên cuda tên çêkirin. Hostayên lihêvçêkerê Baneyî jî wek klîmçêkerê hevalê xwe guman dikin ku wê ew li Banê bibe lihêvçêkerê dawîn. Ji ber ku doşek û lihêvên fabriqayan erzanin û milet fêrî wan bûye.

Banê ne tenê bi dîrok û xwezeya xwe, bi muzîk, wêje û afirandina her cûre beşên huner jî navendeke bi nav û deng û qedirgiran e

Tirbe ya Hezretî Pîr Mûrad

Tirbe ya Hezretî Pîr Mûrad yek ji mekanên pîroz yê Banê ye. Di vê tirbê de ji sahabeyên Hezretî Mihemed, Pîr Mûrad radize. Tirbe hinek li dervayê bajêr di nav daristanekî biçûk de ye. Ser tirbê bi gumbetekî biçûk hatiyê pêçan. Qebra tirbê di nav hewşeke mezin de ye.

Ji ber pîrozbahiya tirbê, tê bawerkirin ku serdana vê mekanê ji bo nexweş û hevîdaran dibe sihet û mirad. Ji ber vê yekê herroj gelek kes serdana tirbê dikin û ji derdên xwe re derman û ji miradên xwe re mirazan digerin.

Hemam

Berhemeke kevnare lê xirabe ev hemam e. Bane ji ber ku di dema Heme Reşîd Xan de hatiye sûtandin, berhemên kevnare yên ku li bajarê kevn mane, li benda xerabûnê ne.

Baniyê hemamê bi gelek gumbetan ve hatiyê pêçan. Di nav avahiyê de stûnên qalind gumbetan digijînin hevûdû. Dîwarên avahiyê yên hindir bi fayansan hatiye girtin.

Hemam di dema nêviyên Budax Xan de hatiye çêkirin. Heta salên dawîn jî dihat bikaranîn. Ji çend sala vir ve ev avahî ji ber ku êdî nayê bikaranîn li ber xerabûnê ye.

Li Baneyê wêje

Bane hêlîna folklor, ferheng û çanda Kurdî ye. Bajêr herçend biçûk be jî, ji ber ku di demên kevn de rêvebirên Banê, gelek qedr û qîmeta zanist û aliman girtine, rewşênbîrên demê xwe li bajêr girtine. Bi vî awayî ji Banê gelek kesen zanyar, edîb û oldar derketine.

Bane di dîroka edebiyata Kurdî de jî devereke giring e. Şair û edîbên navdar ji vî bajarî derketine. Niha li bajêr encumenî Edebî Kurdî kar dike û hersal bi awayekî rêkûpêk festîwalekî edebiyatê tê lidarxistin.

Bane herçend bajarekî biçûk be jî, huner û hunermendiya Banê mezin e. Li Banê çend komên şanoyê jî kar dikin û li bajêr dîroka xebatên şanoyê gelek kevn e.

Encumenî Şano ya Bajarê Banê bi taybetî giranî dide ciwanan.

Muzik

Helbet dema navê Banê tê gotin muzîk tê bîra mirov. Di muzîka Banê de jî enstrumanên ku ji bo rîtuelên olî tên bikaranîn cîhekî girîng digrin. Di serê van sazan de jî erbane tê. Ji ber ku bandora terîqan û awayê wan li heremê hukum dajo û di cizbeyan de erbane bikar tê anîn, hostayê erbanê jî hene.

Li gor defnasê ciwan, erbane sazeke Kurdî ye û bi mûzîka Kurdî re gelek bi aheng e.

Bane yek ji hêlîna musîka klasîk ya Kurdî ye jî. Heyranên serçiya yê Bane gelek navdarin.

www.arsivakurd.org

Barana Bakurê helbestê: Arjen Arî

Tu helbestvan bi qasî wî naşibin xaka xwe

Rodî Zerya

Bakurê Kurdistanê ji hêla qonaxên edebî di kûrî de şikestî ye. Di navbera serdema qlasîk (Melayê Cizirî, Ahmedê Xanê, Feqiyê Teyran û çend navên din) û ekola Hawarê de gellek kêm kes, qelem û berhemên ku gihîştine nifşê nû hene.

Di edebiyata Bakur de nêzî 300-400 salî bêdengiyek heye. Ev bêdengî bêdengiyeke dijwar e. Bêdengiyeke bêserûber e. Weke ku dengê mirov olan bide. Helbet berhem wê hatibin afirandin lê ka çiqas ji wan gihîştine ber destê me, çiqas ji wan bi dirustî çap bûne ew meseleyeke din û dûvedirêj e.

Kurd hem ji ber ku civakeke devkî ye hem jî di warê dewletbûnê de kêm mane, dewlemendî û kelepûra aşopa wê bi têra xwe neherikiye ser edeb û hunerê. Piştî ku li Misrê (Kurdistan), li Rojavayê Kurdistanê (Hawar, Ronahî, Roja Nû), li Bakurê Kurdistanê (Tîrêj) hubra edeba Bakur hêdî hêdî ber qerektera literaturê ve herikî.

Emê di vê kurtenivîsê de behsa endamekî du alî bikin. Hem endamê edeba Tîrêjê ye hem endam û yek ji pêşengê rista Bakur e. Arjen Arî yê ku ji hemû helbestvanan bêhtir dişibe xaka xwe. Weke axa xwe şkestî, bêxwedî, muzîkal, koçer, devkî, nîvco û derengmayî...

Emê hewl bidin hinekî xwediyê van ristan binasin:

Herekol im ez, ez Herekol im
li jor im, eniya xwe rak! hé jî l, jor im:
li ser axeké - ku îro bindest-
ji doh de kefteleft, îro pîkol im!

Arjen Arî ji Çalê ya Nisêbînê ye. Hem serxetî ye hem binxetî. Ev binavkirina wî bi xwe ye ku digot: ''Ez ji hêla mejî û dil ve binxetî me.'' Sedema ku ji hêla dil çawa binxetî ye ne mijara me ye lê ji hêla zimên û mejî ve sedema gotina vê hevokê destnîşankirina bandora Cegerxwîn e. Bêle, Arjen Arî xwe weke şagirtê Cegerxwîn û Mûsa Anter didît.

Arjen Arî di hevpeyvînekê de digot, "Piştî 12'ê Îlonê mirov û derdorên siyasî weke noka li kevir keve parçe parçe bûbûn. Ji xeynî peyvê û hubrê tu rê nemabû ku xwe pê vebêjim.'' Ev yek weke sedem û çarçoveya helbestvaniyê dida der. Ev jî mirov ber bi aso û aşopa helbestsaziya Arjen Arî ve dibe.

Arjen Arî derbirîn û derbxwarina xwe û kurdan bir ristê, bi helbestê, bi muzîkalîteya pêyvê dicebirand an dixwest xeyalekê bide pêşiya me.

Herçend helbesta wî ya yekem di kovara Tîrêjê de hatibe weşandin jî serboriya wî ya helbestê di belavokên polîtîk de dest pê dike. Li Nisêbînê hema hema herkes tê binçavkirin. Arjen Arî dixwaze vê bîne ziman alav û argumana di destê wî de ziman û peyv e. Jixwe ji berê de guhdarê Cegerxwîn e. Xwendeyê Ahmed Arif e.

Arjen Arî bi helbestên xwe bêdengiya dirêj ya helbesta kurdî têk bir û dengekî qerase bilind kir li erdnîgara helbestê

Arjen Arî jî tê girtin ligel rist û helbestên xwe. Piştî çar mehan ew tê berdan lê helbest li wir dimîne.

Ji ber ku 12 Îlonê li Bakurê Kurdistanê tofanek rakir û her tişt da ber xwe helbet weşan, pirtûk, kovar, edebiyat û huner jî ji vê tofanê bêpar nema. Aloziyeke mezin dest pê kir. Helbestên Arî jî mecbûr man koç bikin kovarên li Swedê çap dibin. Berbang, Kurdistan Press, Nûdem û Çira...

Helbestên Arî li Başûrê Kurdistanê jî di kovarên Peyv, Nûbûn û Karwan de hatin weşandin jixwe di dil û helbestên wî de Hewlêr û Amed û Amûd û Mahabad tu carî ne di nava sînorên welatên cuda de bûn..

Helbestên Arî bi çend zimanên din jî hatin çapkirin û li Başûrê Kurdistanê jî di gelek weşanan de hatin hewandin

Li Tirkiyeyê helbestên Arî di kovarên bi navê Jiyana Rewşen, Rewşen, Gulîstan, Kevan, Pîne û Tîrojê de hatin weşandin. Helbestên wî hatin xwendin, bihîstin û hêdî hedî muzîkjenên kurd ew kirin stran.

Li Bakurê Kurdistanê û Tirkiyeyê kurd dibûn xwedî sazî, dezgeh, weşanxane.. Arjen Arî êdî dikarîbû helbestên xwe bike pirtûk.

Ramûsan Min Veşartin Li Geliyekî, Helbest, Avesta, 2000

Ev Çiya Rûspî Ne, Helbest, Avesta, 2002

Destana Kawa, Helbest, Weşanên Elma, 2003

Eroûtîka, Helbest, Weşanên Lîs, 2006

Bakûrê Helbestê/Antolojiya Helbesta Bakûr, Weşanên Yekîtiya Nivîskarên Kurd a Dihokê, 2007

Çil Çarîn, Helbest, Weşanên Enstîtuya Kurdî ya Amedê, 2008

Şêrgele, Helbest, Avesta, 2008

Bîhoka Li Pişt Sînor, Çîrok-bîranîn, Wêşanên Avesta, 2010

Payiza Peyvê, Weşanên Belkî

Gorî û Bindest, Weşanên Ronahî, 2012

Kulîlkên Be'îvan / Hevbestî, Weşanên Ronahî, 2012

Nivîs, ceribîn, gotar, semîner, konferans tu bibêje çi û ne çi.. 40 sal. 40 salê bêbav mirov bide dû ristê. Mirov bide dû sewta Herekol.. 40 salî li kolanên bakurê helbestê weke ku kurd dibêjin, "Xwedê mirov ji dergeh û dîwanê xwe bavêje.''

Bi celebên curbecur li dengê hubra bakurê helbestê digeriya Arjen Arî. Li ser vê esasê, "Helbesta Kawa'' dibe mesnewîyek.

Arjen Arî ji nakokiyan nedireviya. Camêrekî helbesta Bakur bû lê bohema Rimbaud bi wî xerîb nedihat. Herî zêde xwe nezî Nerûda hîs dikir. Digot, ''Nerûda helbest bi masîgiran da hezkirin belkî ez jî karibim helbestê bi gundiyên Kurdistanê bidim hezkirin.'' Bi "Eroûtîka''yê dixwest zeryaya hezkirin, evîn û erotîzmê qam bike.

Arjen Arî koçberiyek dabû ber xwe. Her diçû. Her diçû. Her diaxifî.Her dinivîsand. Arjen Arî an di xwe de hilnedihat an di kolanên Amedê de.

Ez Rodî Zerya...Li ser navê nifşê derbxwarî, şîzofrenîk û travmatîk ku tu dîtin û te pir ji wan hez kir. Ez tiştekî ji te re bibêjim Arjen Arî?

Ji agirê cehennemê qet netirse. Ewê bi qasî tenêtiya te, te neşewitîne ebeden!

Piyanîst Lewy û pîrê êzdiyan

Rojnameya muzîkê ya li bajarê Berlînê 'Neue Berliner Musikzeitung' ya ku ji roja 30.01.1850'an radigihîne, wekî konsertên zanîngeha Petersburgê yên ku di rojên yekşeman de tên li darxistin û vîolînçelîst Schuberth serkêşiya orkestreyê dike ji ber serfiraziya wan ji aliyê guhdarvanan de bi hijmetkarî hatine ecibandin. Ev çendek bûye ku muzîkvanên orkestrayê ku têde kemankêşê sereke Maurer û çend sazbendên têgihîştî yên ji Avusturya, Almanya û Împaratoriya Rûsyayê jî amadebûne li benda piyanîstê navdar Lewy mane ku ew jî beşdarî orkestrayê bibe. Piyanîst Lewy beriya çendekê ji aliyê Sultanê Osmanî de hatiye vexwendin bona pêşkêşkirina bernameke muzîka bi piyanoyê. Rojname bi mebesta van rêzekonsertan û vegera piyanîst Lewy dinivîse:

Mehmet Gültekin

"Piyanîst Lewy beriya demeke kurt ji Îstenbolê vegeriya. Ji bo wî ev derfetek rûmetdarî bû ku di seraya Sultan de hunera xwe pêşkêş bike. Sultanê qedirbilind jî ji bilî nîşanên kêfxweşiyê yên aşîkar diyariyek muzîkal pêşkêşî mêvanê xwe kiriye ya ku ji 40 melodiyên tirkî ên resen pêktên û hatibûn nivîsandin. Lê îhtimala mezin ew e ku ew bi tevayî ji muzîka Yenîçeriyan bêhtir tiştek nîne, ya ku wê bi têra xwe teqereqê belavî dinyayê bike. Lê belê ji aliyê din de dema birêz Lewy ji wir vedigeriya, wî li ser riya xwe ji pîrekî Êzdiyên ku ji Kurdsitanê hatibûn koçberkirin keşfeke rasteqîn a muzîkal bi dest xistiye. Lewy ji pîrê Êzdiyan melodiya kilameke ku merivan bi awazê xwe yê gelek taybet hestiyar dike fêrbûye. Ev melodi ji yên Rohilatê ên din gelek cuda ye û ji ber dewlemendiya wê dikare baş bê stran. Diyar e ku ew yek ji kevntirîn melodiyan e ku heta roja me hatiye parastin."

Sedsala 19'an a keşfkirina ziman, wêje, muzîk, dîrok û etnolojiya Kurdan ji aliyê zanyar û seyahên Rojavayê bû. Di nivîsekê de me qala lêkolînên wan derbarê dengbêjî û muzîka kurdî bi taybetî li Kafkasya Başûr û Serhedê kiribû. Her wisa pir çavkaniyên biyanî salixê rewşa muzîka kurdî li herêmên mayîn ji nîvê sedsala 19 an jî didin ku ew hêjayî lêkolînên berfireh in.

Hin di sala 1836'an de James Rich ê arkeolog û zimanzan çûbû nav Kurdên başûr û bîranînên xwe yên ji wan rojan di pirtûkekê de weşandibû. Ew di vê rêwîtiya xwe de rastî gelek stranbêj û muzîkarên kurd hatiye û guhdariya wan kiriye. Piştî ku J. Rich qala taybetiyên Êzdiyên li Şêxanê wek mirovên dilşad, mêrxas, mêvanhiz û dilxweşiya wan a li hember biyaniyan dike, ew guhdariya stranên kurdî jî dike û dibêje, wekî stranbêjekî Êzdiyan ê bi nav û deng bi hogiriyeke hostadî a tembûra xwe hin kilamên sereke ên Êzdiyan ji wî e straye. Stranek li ser revandina bi zorê a keçeke gelekî delal ji Şengalê bi navê Xezalê ji aliyê Hasan Paşayê bavê Ahmed Paşayê navdar ê ji Bexdayê bûye. Stranbêj piştre jî kilama li ser kuştina bi mixanetî a Hesen Begê mîrê dawîn ê Şêyxanê bi destê mîrê dawîn ê Amêdî Zebir Paşa lorandiye.

Hennry Layard ê arkelologê navdar di dema salên lêkolînên xwe yên li herêma Musilê di sala 1849'an de ji aliyê Şêx Nasir de hatiye verxwendin ku ew beşdarî cejna mezin a Êzdîxanê li Şêx Adî bibe. Dema Layard digihêje herêmê, ew ji nav gundên paqij û binîzam û mirovên bi rabûn runiştineke aram û delal re derbasdibe û digihêje gundê Badrî ya ku baregeha Şêx Nasir û Huseyin Begê bûye. Layard dibêje ku ji Şengalê bigre hetanî sînorên Kurdistanê yên li Kafkasya başûr gelek jin û mêr kon û zonanên xwe terikandine û hatine bona beşdarbûna pîrozbahiyan. Roja destpêka cejnê hemû mirovên bi kincên bedew xemilandî berê xwe dane gora Şêx Adî û muzîkarên herî baş jî bi tembûr û blûrên xwe ve cihê xwe girtine. Layard dûr û dirêj qala awaz û stranên kurdî jî dike. Di dema êvarê de dora 5000 mirov amadebûne, agir vêxistinê, ji ber bandora bi hezaran îşqên pêtan kanî û çem rengareng biriqîne, parek ji zilam û jin tev zarokan li ser banê malan runiştine. Hemûyan ji wê demê pêve guhdariya kilam û miqamên kurdî yên paqij û xweş kirine.

Encamên lêkolîn, bîranîn û şiroveyên Rojavayiyan derbarê muzîka kurdî di gelek ansîklopedî û salnameyên van welatan de jî cih girtine. Salnama wêjeyê ‚Jahrbücher der Literatur' li Wiyênayê ya ji sala 1837'an jî dinivîse ku:

"Kurd gelekî dildarê muzîkê nin ya ku pircaran melankolîk e. Hin stranên wan bi taybetmendî û delal in, hin jî ji aliye komên wek koroyê tên stran ku ew bi hevdu vedigerînin. Strana dengbêjan a Ferhad û Şirînê awazê strandina Tasso a ji aliyê kelekvanên li Venedikê anî bîra min."

Wek tê zanîn kevneşopiya stranbêjiya kelekvanên bajarê Venedîkê di dîroka zanistiyên muzîkê de cihekî taybet girtiye û gelekî navdar e.

Theodor Kotschy ê Avusturyayî ku zanyarekî botanîkê ê gelek navdar e jî li herêma Amêdî bûye şahidê stranbêj û muzikarên kurdî. Kotschy van bîranînên xwe yên ji dema ku ew tev hogirên xwe yên rêwitiyê ji bo berhevkirina nimûneyên gihayan hildikşe çiyan tîne ziman:

"Ez dê ti car bandora ku stranên li Kurdistanê li Gara a nêzikî Amêdî di sala 1841'an de li ser min hiştin ji bîr nekim. Piştî min pênc salan di nav Ereban de melodiyeke paqij guhdarî nekir, min di nav van çiyayan de du xulam ên ku li vir wek stranbêjên baş navdar bûn peyda kir. Dema em ji çiyan dadiketin wan klamên xwe yên ku bi piranî kurt bûn bi dil û can stran. Ev Kurdên ku gelek mirov ji wan ditirsin, dema ku mirov zanibe çewa bi wan re rabe û runê, dibîne ku ew di rastiyê de mirovên pir dilpak û mêvanhiz in. Dema muzîkaran bi aleta Mola lêdidan ez gelekî kêfxweş bûm."

Li Awrûpa zanyariya muzîkê ji berêv de gelekî pêşde çûye weke notenivîsandin û temperekirina enstrûmanan. Ji ber vê jî dema rojavayiyan li Rohilata Navîn guhdariya muzîk û stranên Kurdan û yên gelên din kirine, wan ev yek bi guhekî paqij û perwerdebûyî pêkaniye ku bi vî awayî ew dikarin baştir ferqa di navbera wan de destnîşan bikin. Wan di muzîk û stranan de bi piranî bala xwe dane paqijî û cidiyeta wan.

Awrûpiyan derbarê muzîk û stranên kurdî gelekî pesnê lihevhatina naverok û melodiyê daye ku bêşik kilam çiqas paqij bên stran naveroka wan jî bo biyaniyên ku zimanê kurdî nizanin jî ewçend baştir diyar dibe. Her wiha muzîkalîteya zimanê kurdî di vê çarçovê de roleke sereke dileyize.

Wek îtalî, êngilizî kurdî jî yek ji wan zimanan e ku bi melodiyê re gelek ahengdar e. Xaleke girîng jî ew e ku Kurdan ligel stranên dilînî û evînî hema hemû bûyerên dîrokî û civakî bi awayê kilam û destanên epîk strane. Ev tecrube di muzîka kurdî de bûye kevneşopiyek dewle-

www.arsivakurd.org

Mala Dengbêjan

Wejandina deng û wêjeya kurd

Feqî Mistefa – Amed

Dibêje "Ji bo em çanda xwe berdewam bikin ez hatim Mala Dengbêjan." Dengbêj Fesîhê Pasûrî û dom dike: "Ji bo kevneşopiya bingeha wêjeya kurdî neyê windakirin û ji bo di siberojê de ji nasnameya me re bingeheke baş bê çêkirin divê Mal û Malên Dengbêjan bêtir bêne çalakkirin."

Mala Dengbêjan a Amedê di 30'ê Gulana 2007'an de ji alî Navenda Çandan Dîcle-Firatê(NÇDF) û Şaredariya Mezin a Amedê weke projeyeke çandî ji foneke alîkariyê ya çand û hunera kêmneteweyan a Yekîtiya Ewropayê re tê pêşkêşkirin û proje tê pejirandin. Mala Dengbêjan, ji aliyekî ve, di gellek şahî û mihrîcanan de konsêrtên dengbêjan lidardixe û ji aliyê din ve ji bo arşîvkirinan berhemên çanda devkî ya kurd Antolojî û albûman amade dike. Dengbêj Fesîhê Pasûrî ku yek ji dengbêjên Mala Dengbêjan e diyar dike ku di bin banê vê malê de ji bo çanda dengbêjiyê bigeşe û di nav kurdan de û di cihanê de bê naskirin, erka ku dikeve ser milên wan ewê bi cih bînin.

Barê çanda kurd li ser milê dengbêjan e

Fesîhê Pasûrî dide zanîn ku ji bo guhdarkirina dengbêjan û ji bo nasîna çanda dengbêjiyê, ji Kurdistan û ji gellek aliyên Tirkiye û cîhanê kes û kom têne Mala Dengbêjan û ew hem ji wan re distirên hem jî çanda dengbêjiyê bi wan didine nasîn. Fesîhê Pasûrî dide zanîn ku ew stranên kevn yên ku bûyerên dîrokî yên wek serhildana Şêx Sehîd, Mîr Mehmûd Begê Cindî û gellekên dinê distirê. Fesîhê Pasûrî wiha dibêje: "Ji ber ku çanda wêjeya nivîsî ya kurd pir ne dewlemend e, dengbêjiyê ew erka wêjeya nivîskî jî hilgirtiye ser xwe. Ji ber wê yekê jî em bi ser dengbêjiyê ve ji bûyerên dîrokî yên kurdan haydar dibin û teybet ez dixwazim bi dengê xwe van bûyeran pêşkêş bikim."

Dengbêj Nayifê Mûnsî jî grîngiya dengbêjiyê wiha tîne ziman: "Dengbêjî, hebûna kurdan e. Dengbêjî arşîva dîroka kurdan e. Bi saya çanda dengbêjiyê û dengbêjan em hemû bûyerên ku di nav kurdan de qewimîne agahdar dibin. Di dîroka kurdan de çi bûye? çi hatiye serê kurdan? Kurdan, hemû ev bûyer û qewimînên dîrokî bi newa û stranî ji dengbêjan guhdar kirine û ji wan bûyer û qewimînan haydar bûne. Wek nimûne; Kor Hiseyn Paşa, Slêmanê Ahmed, Rizayê Xêlid, Sehîdê Nado, Bavo Şêx Sehîd, Mala Pişar, Mala Seydxan, Mala Bokalikî û hemû serhildêrên ku ji bo vî welatî şer kirine û ked dane, em bi saya dengbêjiyê ji wan haydar bûne û em wan yad dikin. Her wiha em leheng û lehengiyên hevdem jî bi awazên xwe tînin ziman û ji bo nifşên siberojê di awazên xwe de qala wan dikin."

Dengbêj Nayifê Mûnsî, di derbarê baldariya dengbêjên din a ji Mala Dengbêjan re dide zanîn ku dengbêjên ji bajarên din; Ji Mûşê, ji Wanê, ji Batmanê, her wiha dengbêjên ku ji ber xeteriya şer ku gund û warên wan hatine şewitandin û koçî bajarên rojavayê Tirkiyeyê kirine jî carnan têne Mala Dengbêjan û li gel hev şahiyan lidardixin.

Dengbêj Eliyê Qerecdaxî jî çîroka xwe û beşdarbûna xebatên dengbêjiyê wiha tîne ziman: "Ez 51 salî me. Ji Şadiya girêdayî Amedê me. Ji 14 saliya xwe ve ez dengbêjiyê dikim. Di sala 2003'an de min û Mehmûd Qizil, me li NÇDF'ê dest bi xebateke danasîna dengbêjiyê kir. Di destpêkê de me pir zehmetiyan kêşa. Dûvre hêdî hêdî dengbêjên din jî hatin serî li me dan û xwestin di nav xebata danasîna dengbêjiyê de cih bigirin. Piştî xebata 4 salan hate gotin ku em li ser projeyeke bi vî rengî, yanî projeya Mala Dengbêjan bixebitin û di sala 2007'an Mala Dengbêjan hate damezirandin. Me bang li hemû dengbêjên herêmê kir û me xwest her dengbêjê ku dixwaze, dikare di nav vê projeyê de cih bigire û were xizmeta vê çandê bike. ."

Dengbêjî şîn û evîn e

Eliyê Qerecdaxî diyar dike ku dema gel tê guhdariya wan dike ew kêfxweş û şabaş dibin, lewre ew têdigihîjin ku çanda dengbêjiyê ne bêxwedî ye û guhdar jî ji ber ku ji alî van dengbêjan ve çanda kevnar jîndar maye û dimîne şad û bextewar dibin. Dengbêj Eliyê Qerecdaxî li ser şênbûn û afirandina hestiyariya dengbêjiyê jî wiha dibêje: "Dengbêjî li ser evîn û şînê şên dibe û digeşe. Di vir de ya herî bingehîn şîn e. Erê evîn jî dengbêjiyê digeşîne lê evîndarî tê, diçe û dîsa tê û diçe. Lê belê şîn her şîn e.

Mala Dengbêjan projeya Şaredariya Amedê bû

Nivîskar Hîlmî Akyol ku ji destpêkê ve di nav kar û xebatên damezirandin û birêvebirina Mala Dengbêjan de cih girtiye û di warê nivîsîna Bergên Antolojiya Dengbêjiyê de kedeke mezin daye jî di derbarê damezirandin û birêvebirina kar û xebatên Mala Dengbêjan de tîne ziman ku yekem car di sala 2003'yan de, di bin banê NÇDF'ê de ev xebat hatiye destpêkirin, di destpêkê de li NÇDF'ê ji bo dengbêjan odeyekê hatiye vekirin û dûvre ku hejmara wan gihîşte 15'an û ew ode têrî wan nekiriye, dengbêjan xwestine ku ji wan re malekê bê avakirin. Hîlmî Akyol wiha dom dike: "Di 2007'an de Beşa Çand û Tûrîzmê ya Şaredariya Amedê ji bo demezirandina Mala Dengbêjan bi projeyekê serî li foneke Yekîtiya Ewropa ku alîkariyên çandî û hunerî yên kêmneteweyan dikir xist. Di çarçoveya vê projeyê de wê Şaredariya Amedê Maleke Dengbêjan ava bikira û wê bi ser fonê jî alîkariyên amadekirina Antolojiya Dengbêjan, çapkirina CD'yên stranên dengbêjan û ji bo van dengbêjan lidarxistina konsêrtan bihatina kirin. Piştî ku proje hate pejirandin, di 30'ê Gulana 2007'an de Mala Dengbêjan hate avakirin û xebatên amadekirina antolojî, CD û konsêrtan hatin destpêkirin. ."

Akyol dide zanîn ku di gellek mihrîcanên li bajarên Kurdistan ên wek Amed, Wan û Dêrsimê de dengbêj konsêrtan pêk tînin, Şaredariyên Amedê di hin şahiyên xwe de dengbêjan vedixwînin û dengbêj diçin bi stranên xwe beşdarî şahiyên wan dibin û her wiha carnan dengbêj bixwe jî şevên şahiyan lidardixin.

Akyol dide zanîn ku li Mala Dengbêjan, ger ku bûyer an jî rewşeke awarte tunebe, ji destpêkê heta niha her rojên şemiyê dîwanek tê lidarxistin, ji bilî vê rojê û rojên duşemê, her rojên din dengbêj ji sibehê heta berê êvarê li vê derê ji mêvanan re stranên xwe pêşkêş dikin. Hîlmî Akyol dibêje: "Tu sazî û dezgehên kurdan weke Mala Dengbêjan malevaniya mêvanan nakin. Ez dikarim bêjim ku di nav salekê de nêzîkî 60 an jî 70 hezar kesên ji Amedê, ji bajarên din ên Kurdistan û Tirkiyeyê û ji Ewropa û welatên din mêvan tên serî li Mala Dengbêjan didin û stran û awazên dengbêjên me guhdarî dikin. Ji Kanada, ji Japonya, ji Kore, ji Malêzya û nêzîkî 15 welatên din mûzîkoloj ji bo naskirina vê çandê û guhdarkirina dengbêjan hatin bûne mêvanên me û ji vê çanda resen ya kurd matmayî man û vegeriyan welatên xwe. Ji gellek Zanîngehên Tirkiyeyê bi dehan xwendekarên mastêrê û pisporên mûzîkê li ser çanda Dengbêjiyê tez amade kirin û pêşkêşî zanîngehên xwe kirin."

Fûara pirtûkan dest pê dike

Li Stenbolê dema pirtûkan e

33'yemîn Fûara Pirtûkan a Stenbolê 8'ê vê mehê li dar dikeve. Di fûarê de weşanxaneyên kurd jî hene lê îsal ji salên din kêmtir weşanxaneyên kurd beşdar dibin û dîsa di heman demê de ji salên din kêmtir gotûbêjên bi kurdî hene.

Fûara Pirtûkan a Stenbolê îsal di navbera 8-16'ê vê mehê de li dar dikeve. Di fûara ku ji aliyê TUYAP û Yekîtiya Weşangerên Tirkiyeyê ve tê organîzekirin îsal welatê mêvan Macaristan e. Mêvanê Rûmetê jî rexnegirê sînemayê, nivîskar Atilla Dorsay e. Ji ber vê yekê jî di nav çalakî û gotûbêjên fûarê de gelek gotûbêj û panelên li ser sînemayê hene. Ji ber 100 saliya sînemaya tirk jî ev yek hatiye diyarkirin. Gerînendeyê Giştî yê Rojnameya me Faysal Dağlı jî wê di çarçoveya fûarê de li gel bernameyekê pirtûkên xwe îmze bike.

Weşanxaneyên kurdî jî li fûara pirtûkan cîhê xwe digirin û bi gelek bernameyan pêşwaziya xwîneran dikin

Weşanxaneyên kurd kêm in

Îsal jî wekî salên din gelek weşanxaneyên kurd di fûarê de standê vedikin lê hem temamê weşanxaneyên kurdan lê nîn in, hem jî yên ku par hebûn îsal tune ne. Mînak par Weşanên Ar, Weşanên Lîs, Weşanên Vate hebûn di fûarê de lê îsal nîn in. Ji weşanxaneyên kurd ên ku hene di van salonan de van nimreyan de standê vedikin: Weşanên Ava (Salon 2, No 605 F), Weşanên Avesta (Salon 2, No 211 A), Weşanên J&J YAYINLARI (Salon 2, No 605 D), Weşanên Nûbihar (Salon 2, No 513 B), Weşanên Peywend û Kurt Tarîhî (Salon 2, No 605 E), Weşanên Rûpel (Salon 10, No 211 B).

Ji weşanxaneyên turk lê hin pirtûkên bi kurdî jî diweşînin hene ku ew jî di fûarê de ne. Ji wan herî zêde Weşanên Evrensel pirtûkên bi kurdî diweşîne. Weşanên Evrensel (Salon 3, No 311A), Weşanên Belge (Salon 3, No 509D) vedike. Her wiha IMC TV, Weqfa Îsmaîl Beşîktî, Komeleya Mafên Mirovan jî standan vedikin.

Çalakiyên bi kurdî jî kêm in

Di fûarê de bi sedan panel û gotûbêjên cur bi cur hene. Îsal jî di nav van de hin bi kurdî hêne lê mixabin dîsa ji salên din ev çalakî kêmtir in. Di nav hemû çalakiyan de tenê du çalakiyên bi kurdî hene. Ji van, Weşanên J&J paneleke bi sernavê "Romana Kurdî" li dar dikeve. Di panela ku 12'yê mehê li Salona Karadenîz, saet 17.00-17.45'an de li dar bikeve dê Azad Zal bi rê ve bibe û nivîskar Abdullah Pertev Işik, Omer Dilsoz û Cîhan Roj wekî axiver beşdar bibin.

Çalakiya din a bi kurdî jî ji aliyê Weşanên Ava ve tê li dar xistin. Ava dê gotûbêja bi sernavê "Hespê Qemer" ku nivîskar Ronî War wekî axiver beşdar bibe de li dar dixe. Ev gotûbêj 13'yê mehê saet di navbera 15.30-16.30'yan de li Salona Buyukada li dar bikeve.

Di temamê fûarê de bi sedan nivîskar jî dê pirtûkên xwe ji bo mêvanan îmze bikin ku di nav van de nivîskarên kurd jî hene. Lîsteya wan emê paşê ragihînin.

Xewnên Gulê bûn pirtûk

Di warê wêjeya zarokan a bi kurdî de her roj berhemên nû têne amadekirin û çapkirin. Wêşanxaneyên kurdan ji demekê ve ye ku beşeke xwe li ser wêjeya zarokan avadikin û gelek berhemên girîng heta niha hatine çapkirin. Rêzepirtûka bi navê 'Xewnên Gulê' ku ji aliyê Kerem Tekoğlu ve hatin amadekirin, weke pirtûk derçûn.

Rêzepirtûka ku ji 5 kitêban pêk tê ya ku ji çîrokan ji bo zarokên di navbera temenê 0-8 salî hatiye amadekirin ji aliyê Wêşanxaneya Do ve hat çapkirin. Kitêbên ku bi wêneyan hatine xemilandin xwedî naverokeke fireh ya di derbarê çîrok û gotinên di derbarê zarokanda nin.

Ji ber ku di vê qadê de valahiyeke mezin heye û bo zarokên kurd wêjeya ku bi kurdî hitiye nivîsandin kêm e, ew berhem jî xwedî girîngiyekê ne.

Lehengê seta pirtûkan keçeke bi navê Gulê ya 7-8 salî ye û pirtûk ji serboriyên wê pêk tên. Tekoğlu dibê ku, her pirtûkek ji bo perwerdekirina zarokan hatiye amdekirin da ku bi zimanê xwe rehetir xwe îfade bikin. Tekoğlu wiha got, "Hemû seta pirtûkan bi şêwra pedagogî, mamosteyê zimanê kurdî û mamosteyên beriya dibistanê hat amadekirin. Me nexwest ku ji hêla padagogiyê de kêmasiyên wê hebin, ji ber ku ew hêl pir girîng e. Di pirtûkan de ji hezkirina xwezayê bigre hetanî nasîna erdnîgariyê, ji rêzgirtina dê û bav bigre hetanî paqijiyê her tişt heye."

Sîmir Rûdan

Di sala 1981'an de li Cizîrê ji dayik dibe. Zarokatiya xwe li vir, li ber Çemê Diclê derbas dike û dibistana navîn li Mêrdînê dixwîne. Sala 1999'an di Zanîngeha Hacettepê de ji bo perwerdehiya felsefê derbasê Enqerê dibe. Bi çûyîna Enqerê re derdoreke nû nas dike û dikeve pêy xwastekên dilê xwe û dest bi lêxistina tembûrê dike. Dû re berê xwe dide muzîka biyanî û formên wê yên mîna rock û mêhla xwe dide ser gîtarê. Di sala 2002'an de di Koroya J.S Bach de ji bo demekê stranbêjiya aryayan dike. Ev girêdayî Beşa Hûnerên Bedew ya Zanîngeha Enqereyê bû. Piştî zanîngehê jî karê berhemandina muzîkî didomîne. Di havîna 20013'an de ji Ütopya Muzikê albûma xwe ya yekem bi navê 'Bi Çîrokî' derxist.

Çîrok cihêrengiya me didin der

Gulê Demîr

Di salên dawîn de ji nava kurdan gelek ciwan û kesên muzîkjen ku di berhemên xwe de form û bingehên ku li cîhanê bi heyranî têne şopandin bi kar tînin. Muzîka kurdî ku piştî normalîzebûna rewşa siyasî bi pêngavên girîng hevrikiya qelîteya muzîka cîhanê, bi destê navên nû bêhtir geş û bi deng dibe.

Ji van kesên ku bi formên gerdûnî muzîka kurdî dixemilîne yek jî Sîmîr Rûdan ê Cizîrî ye ku bi yekem albûma xwe ya bi navê 'Bi çîrokî' tarza rockê bi dengbêjiyê ve dihelîne. Rûdan, li ser berhema xwe ku di warê bingeh û şirovekirinê ve balê dikşîne û bi gelemperî li ser muzîka kurdî pirsên me bersivandin.

www.arsivakurd.org

Rûdan di albûma xwe de şêweyên gerdûnî û formên dengbêjiyê li ser heman mînderê dide rûniştandin

Hûn dikarin behsa pêvajoya derxistina albûma "Bi Çîrokî"yê bikin. Albûmê bo we çi anî û çi bir?

Derxistina Bi Çîrokiyê ji bo min wek serpêhatiyek mezin bû. Di beşek vê xebatê de keda gelek dostan heye. Jixwe li ser berga albûmê min ew yeko yeko da nîşan dayîn. Ji bo albûmê gelek zehmetî çêbûn. Westandinên xweş em bêjin. Bi tenê ji bo peydakirina prodûksiyonekê di navbera Stenbol û Cizîrê de çar pênc caran çûm û hatime. Di dawiyê de bi Ayhan Orhuntaş re, ku xwediyê Utopya Müzikê ye, bûm nas û me peyman danî. 'Bi Çîrokî' tecrûbeya min ya yekem e lê dîsa jî di çekirina wê de, ez di gelek astan de şixulîm. Em bêjin ji xeynî gotin û muzîkan, aranjeyên stranan jî min çêkirine. Di stûdyoyê de, ji bilî pişt vokalan, di gelek deran de min gîtar û klavye lêdaye. Ji ber ku xebatkarên Ütopya Muzikê bi kurdî nedizanibûn, barê edîtkirina vokal û pişt vokalan jî mabû li ser pişta min. Weki din bi saya 'Bi Çîrokiyê' ez bi zimanê kurdî re bêhtir eleqedar bûm, da ku ez bikaribim ji muzîkan re gotinên lihevhatî pêk bînim û xwe çêtir îfade bikim.

Di muzîka we de form, awaz û enstrûmanên muzîka rojavayî ên mîna rock, country, pop û hwd hene?

Mirov çi bixwe wê diguvirîne û ew tişt li ser mirov tesîr dike. Kêfa min ji muzîkên rojavayî re tê, bêhtir ez guhdariya wan dikim. Di albûma 'Bi Çîrokiyê' de wekî te gotî ne bi tenê formeke rojavayî heye. Ji ber vê ez nikarim bêjim bi sedî sed terza min ev e lê belê tişta ku xuya dike ew e ku di albûma 'Bi Çîrokiyê' de sounda rockê li gorî wan şêwazên din bêhtir cî girtiye. Giraniya rockê bêhtir e lê dîsa jî ji dilê min nayê ku ez xwe kategorîze bikim, bêjim ez rockvan im. Ne ew qas jî. Ez ji vê axê me, ji stranên me yên gelerî jî gelek hez dikim û wan dibêjim. Ji aliyê din ve xwe miletiyek yê dinyayê jî dibînim. Dixwazim bi awayekî gerdûnî jî bistirêm.

Ku meriv li stranên te dinêre, bi gelemperî di hundirê xwe de çîrokekê dihewînin, wek dengbêjiyeke modern –ku ew jî çîrokan dibêjin- Tu dikarî li ser vê çi bibêjî?

Carinan ez ji xwe jî vê pirsê dikim: "Çima çîrok li me xweş tên?". Bawer im di nava zehmetiyên jiyanê de bêhna me mirovan carinan hingî teng dibe bi çîrokan em xwe ji bîr ve dikin. Bi guhdarkirina wan em ji giraniya dinê hinekê dûr dikevin. Muzîk jî welê ye, bi wê em rehet dibin. Lê di destpêkê de min biryarek wisa nedaye, min negotiye ka ez ê gotinên xwe yên stranan bi awayekî çîrokî binivîsim. Ev taybetiya gotinan, min jî di dawiyê de ferq kir. Me jî got bila navê albûmê 'Bi Çîrokî' be. Di çanda dengbêjiyê de jî çîroktî heye rast e. Heta dengbêj gelek caran qala tiştên ku rast in yan ku çêbûne jî dikin.

Li ser muzîka kurdî şîroveyên "xitimînê", "xwe dubare kirinê" têne kirin, hûn rewşa muzîka kurdî ya niha bi erênî û neyînîyê çawa dibînin?

Di muzîka kurdî de ez xitimandinê nabînim. Kêm zêde şewazên nû derdikevin ez dibînim. Lê dibe ku kurdan ji bêderfetî û ji bêxwedîtiyê bi xwe re nedîtibin. Ji kîjan miletî be ferq nake, heger mirovek ji mafên xwe yên bingehîn mehrûm be dê zehmet bikaribe hûnerek pak biafirîne. Ew mirovên ku di navbera hebûn û nebûnê de tên û diçin dê çawa bikarin ji xwe û jiyana xwe tiştekî fahm bikin û ji me re jî bêjin? Dive pêşiyê asas hebe da ku tebeqe jî xwe li ser bigirin.

Hûn rewşa dawî ya kurdan çawa dibînin?

Piştî Şengalê ev demek direj e Kobanê berxwe dide. Ji vê yekê em di nava endîşeyekê de ne. Rewşa Bakur jî giradayî Kobanê ye. Ji ber vê yekê Bakûr jî carinan dikeve rewşeke krîtîk. Hêvîdar im hînî ku mirin zêdetir çênebûne ev şer biqede. Rojhilata Navîn jixwe her û her tevlihev e. Tu dibêjî qey leystoka kişikê ye. "Însan" di hişkeyiya mezhep û nijadperestiyan de wenda bûye. Ji ber xwe û menfaetên xwe yên hûrik mirov şaş bûye. Nizane çi dike. Yê dikuje jî ew e yê dimire jî... Çawa ji notayên lihevhatî stranên xweş çêdibin, gerek mirov jî di nav ciwakan de bi awayekî demokratîk hev qebûl bikin. Heger me mirovan biwêriya nêzikî hev bibin wê çaxê me yê hev fahm jî bikira. Me hev fahmbikira me yê bidîta!

Di pêşerojê de planên te çi ne?

Ji bo 'Bi Çîrokiyê' ez bawer im hîn jî danasîneke baş çênebûye. Em bêjin ku me hîn klîbek jî nekişandiye. Lê hêdî hêdî divê çêbe. Ji bo albûmeke din berhem hêdî hêdî dikevin ser hev. Di seberojê de dibe ku ez hinek formên din biceribînim. Em bêjin sounda 'Bi Çîrokiyê' gelek rojavayî çêbû. Dibe ku di albûmeke din de ez şêwazên din jî bi kar bînim. Ji bo muzîkên fîlîman teklîf tên, di siberojê de dibe ku xebatên min yên bi vî rengî jî çêbin.